

Motioner och utlåtanden
till handlingsprogrammet

Vi tar kampen för en

Rättvis framtid

Handels kongress
2025

Handels

Vi är Handels

Tillsammans tar vi kampen

Innehåll

Motion RäF.1 6

Handels verkar för att Socialdemokraterna river upp överenskommelsen om det finanspolitiska ramverket med Tidö-partierna. 6
Förbundsstyrelsens utlåtande över motion RäF.1 7

Motion RäF.2 9

Krav på kollektivavtal 9
Förbundsstyrelsens utlåtande över motion RäF.2 . . . 9

Motion RäF.3 11

En generell välfärd sidan 5 rad 19. 11
Förbundsstyrelsens utlåtande över RäF.3. 11

Motion RäF.4 12

En generell välfärd sidan 5 rad 19. 12
Förbundsstyrelsens utlåtande över motion RäF.4. . . 13

Motion RäF.5 13

Vaccination 13
Förbundsstyrelsens utlåtande över motion RäF.5. . . 14

Motion RäF.6 15

Det är skillnad på olika 15
Förbundsstyrelsens utlåtande över motion RäF.6. . . 15

Motion RäF.7 16

Trygghet genom hela livet sidan 5 rad 33 16
Förbundsstyrelsens yttrande över motion RäF.7. . . 16

Motion RäF.8 18

Förbättra försäkringsvillkoren i det allmänna sjukförsäkringssystemet. 18
Förbundsstyrelsens utlåtande över motion RäF.8. . . 19

Motion RäF.9 20

Stärk arbetslöshetsförsäkringen 20
Förbundsstyrelsens utlåtande över motion RäF.9... 21

Motion RäF.10 21

A-kassa för våra medlemmar 21
Förbundsstyrelsens utlåtande över motion RäF.10. . 22

Motion RäF.11 22

Avdragsrätt på A-kassa och fackföreningsavgift... 22

Motion RäF.12 23

Avdragsgill fackavgift 23

Motion RäF.13 24

Obligatorisk skatteavdrag för fackliga medlemmar! 24
Förbundsstyrelsens utlåtande över motion
RäF.11, RäF.12 och RäF.13..... 24

Motion RäF.14 25

Slopat karensavdrag 25

Motion RäF.15 26

Avskaffa karensavdraget! 26
Förbundsstyrelsens utlåtande över motion
RäF.14 och RäF.15 26

Motion RäF.16 27

Högekostnadsskyddets orättvisa! 27
Förbundsstyrelsens utlåtande över motion RäF.16. . 28

Motion RäF.17 30

Högekostnadsskyddet..... 30
Förbundsstyrelsens utlåtande över motion RäF.17. . 30

Motion RäF.18 31

Hjärta, lever, händer -varför inte tänder? 31
Förbundsstyrelsens utlåtande över motion RäF.18. . 32

Motion RäF. 19 32

Sjukvård till hela kroppen..... 32
Förbundsstyrelsens utlåtande över motion RäF.19. . 33

Motion RäF.20 34

Ögon och tänder 34
Förbundsstyrelsens utlåtande över motion RäF.20. . 34

Motion RäF.21 35

Tandvård på samma villkor som övrig sjukvård. 35
Förbundsstyrelsens utlåtande över motion RäF.21. . 36

Motion RäF.22 36

Utökade villkor att få rätt till tillfällig föräldrapenning36
Förbundsstyrelsens utlåtande över motion RäF.22. . 37

Motion RäF.23 38

Arbetsgivarens rätt att förlägga sommarsemester . . 38
Förbundsstyrelsens utlåtande över motion RäF.23. . 39

Motion RäF.24 39

Rätten för föräldrar att gå ned i arbetstid till och
med att barnet är 12 år gammalt. 39
Förbundsstyrelsens utlåtande över motion RäF.24 . 40

Motion RäF.25 41

Barnomsorg - en rättighet för alla 41
Förbundsstyrelsens utlåtande över motion RäF.25. . 41

Motion RäF.26 42

Barnomsorg på obekvämt arbetstid 42
Förbundsstyrelsens utlåtande över motion RäF.26. . 42

Motion RäF.27 43

Hur ska vi orka hela vägen fram?..... 43
Förbundsstyrelsens utlåtande över motion RäF.27. . 44

Motion RäF.28 44

Förstärk pensionen 44
Förbundsstyrelsens utlåtande över motion RäF.28. . 45

Motion RäF.29 45

Trygghet på ett enkelt sätt 45
Förbundsstyrelsens förslag till beslut över
motion RäF.29..... 46

Motion RäF.30 48

Diabetes, den svenska folksjukdomen,
Folksams diagnosförsäkring och Folksams
försäkring medlemsbarn. 48
Förbundsstyrelsens utlåtande över motion RäF.30. . 49

Motion RÄF.31 51

Vi tar kampen för en rättvis framtid, 5. Ett bättre utbildningssystem 51
Förbundsstyrelsens utlåtande över motion RÄF.31. . 51

Motion RÄF.32 53

Svenska modellen en del av hela skolan 53

Motion RÄF.33 53

Den svenska arbetsmarknadsmodellen, en del av svensk skola kapitel 5, rad 20-21 53

Motion RÄF.34 54

Den svenska arbetsmarknadsmodellen, en del av svensk skola sidan 11, rad 21 54

Motion RÄF.35 55

Fackförbundens starka roll i den svenska modellen, och i arbetsmarknaden, är hotad av otillräcklig kunskap 55

Motion RÄF.36 56

Facklig undervisning i skolan 56
Förbundsstyrelsens utlåtande över motion RÄF.32, RÄF.333, RÄF.34, RÄF.35 och RÄF.36 56

Motion RÄF.37 58

Fler skyddsrum i närheten av jobbet 58
Förbundsstyrelsens utlåtande RÄF.37 58

Motion RÄF.38 59

Mer bostäder åt folket som folket har råd med! 59
Förbundsstyrelsens utlåtande över motion RÄF.38. . 60

Motion RÄF.39 60

Rättvis Framtid 60
Förbundsstyrelsens utlåtande över motion RÄF.39. . 61

Motion RÄF.40 63

Mer folkbildning åt folket! 63
Förbundsstyrelsens utlåtande över motion RÄF.40. . 63

Motion RÄF.41 64

Stärk folkbildningen nu och i framtiden! 64
Förbundsstyrelsens utlåtande över motion RÄF.41. . 66

Motion RÄF.42 67

Plan för ökat fackligt inflytande i politiken 67
Förbundsstyrelsens utlåtande över motion RÄF.42. . 67

Motion RÄF.43 68

En aktiv röst och större påverkan. 68
Förbundsstyrelsens utlåtande över motion RÄF.43. . 69

Motion RÄF.44 70

Samverkan med flera politiska partier 70

Motion RÄF.45 71

Textändringsförslag 71

Motion RÄF.46 72

En stark politisk fackförening 72

Motion RÄF.47 73

Ökad politisk närvaro 73
Förbundsstyrelsens utlåtande över RÄF.44, RÄF.45, RÄF.46 och RÄF.47 73

Motion RÄF.48 74

Partipolitisk påverkan. 74
Förbundsstyrelsens utlåtande över motion RÄF.48. . 75

Motion RÄF.49 75

Påverkan genom att vara förtroendevald på alla politiska nivåer inom Socialdemokraterna. 75
Förbundsstyrelsens utlåtande över motion RÄF.49. . 76

Motion RÄF.50 77

Internationell solidaritet - verka för bojkott av israeliska varor 77

Motion RÄF.51 77

Bojkotta Israel 77
Förbundsstyrelsens utlåtande över motion RÄF.50 och RÄF.51 79

Motion RÄF.52 80

Avdragsrätt på fackföreningsavgiften. 80

Motion RÄF.53 80

Avdragsgill fackavgift 80

Motion RÄF.54 81

Avdragsgill fackavgift 81

Motion RÄF.55 81

Avdragsgill fackavgiften 81

Förbundsstyrelsens utlåtande över motion

RÄF.52, RÄF.53, RÄF.54 och RÄF.55..... 82

Motion RÄF.56 83

Politisk påverkan är vägen till makt för

medlemmarna, sid 11 rad 34..... 83

Förbundsstyrelsens utlåtande över motion RÄF.56. . 83

Motion RÄF.57 84

Bryt språkbarriären 84

Förbundsstyrelsens utlåtande över motion RÄF.57. . 85

Motion RÄF.58 86

Statlig svensk vaccinfabrik 86

Förbundsstyrelsens utlåtande över motion RÄF.58. . 86

Motion RÄF.59 87

Ersättning från Försäkringskassan när skolor

och förskolor väljer att hålla stängt 87

Förbundsstyrelsens utlåtande över motion RÄF.59. . 87

Motioner under rubrik 1:

Vi har råd med en rättvis och hållbar framtid

Motion RÄF.1

Motionär

Avdelning 3 Halmstad

Handels verkar för att Socialdemokraterna river upp överenskommelsen om det finanspolitiska ramverket med Tidö-partierna.

I en tid då vi har ett skenande behov av ökat offentligt ansvarstagande över vårt gemensamma välfärdsbygge har det nuvarande finanspolitiska ramverket totalt svikit oss. Med ett ramverk som sätter landet på svältkur, ej frigör ekonomiska medel för så grundläggande saker som infrastruktur, bostadsbyggande, sjukvårdsresurser, säkerställa nivåerna i våra gemensamma försäkringssystem, ej tar höjd för vårt åldrande vattensystem och ett akut behov av nya stambanor för tågtrafiken som känns essentiell för den gröna omställningen, har vi satt välfärdsstaten Sverige på en anorektisk ekonomisk kost. Vi har då inte ens nämnt det faktumet att vi har kapitulerat totalt inför massarbetslöshet, på nivåer som vi under arbetarrörelsens glansdagar hade skruvat oss av stolarna över. Ska vi komma underfund med arbetslöshetens påverkan på utanförskap och bygga det goda samhället för alla, livsviktig för integrationen och vår demokratis hälsotillstånd, behövs mer offensiva offentliga riktade insatser.

Ett budgetramverk som går från det tidigare överskottsmålet till ett balansmål över en konjunkturcykel är otillräcklig till sin skapelse och den överenskommelse som gjordes mellan Socialdemokraterna och Tidöpartierna gör mig förbluffad. Jag är ingen nationalekonom, men när ekonomer över hela den svenska ideologiska frontlinjen med allt från Svenskt Näringsliv till LO, Arenagruppen, Timbro, Lars Calmfors och en nästintill helt enad forskarkår anser att ett balansmål är alldeles för försiktigt agerat så ser jag med förskräckelse på denna överenskommelse. Ett förändrat finanspolitiskt ramverk är själva grundförutsättningen för allt socialdemokratins säger sig vilja göra. Beslutet kring ramverket förefaller göra att Socialdemokraterna

skjuter sin egen politik i foten. Vår arbetarrörelses främsta politiska gren omöjliggör därigenom sin egen politik. Även vid en valvinst 2026.

Kongressen föreslår

- 1** att inom LO verka för att socialdemokratin lämnar överenskommelsen om det finanspolitiska ramverket.
- 2** att genom opinionsarbete sätta tydligare tryck på det socialdemokratiska partiet att lämna överenskommelsen om det finanspolitiska ramverket.

Förbundsstyrelsens utlåtande över motion RåF.1

Förbundsstyrelsen delar motionärens grundläggande analys: det nuvarande finanspolitiska ramverket är inte anpassat till de behov som det svenska samhället står inför. En växande investeringsskuld inom bostäder, infrastruktur, välfärd och klimat gör det nödvändigt att ompröva den ekonomiska politikens ramar. Det är inte rimligt att ett av världens rikaste länder fortsätter att sätta sig självt på ekonomisk svältkur, samtidigt som behoven i samhället växer.

Förbundsstyrelsen vill dock betona att denna linje redan är tydligt uttryckt i vårt förslag till handlingsprogram. Under rubriken "Vi har råd med en rättvis och hållbar framtid" står att:

"Vi ska arbeta för en mer aktiv ekonomisk politik som trovärdigt kan leda till full sysselsättning, förbättrad välfärd och nödvändiga investeringar i samhällsbygget".

"Det finns inga ekonomiska hinder för en annan ekonomisk politik, endast ideologiska skygglappar".

Detta inkluderar en kritik mot dagens överskottsmål och ramverkets alltför snäva ramar. Vi pekar också ut behovet av investeringar på en rad områden, vilket kräver ett förändrat ramverk.

Handels är också aktivt i LO-familjen där det förs en diskussion om behovet av reformer av den ekonomiska politiken. Vi driver där frågan om att resurser måste frigöras för att möta välfärdens och arbetsmarknadens behov, vilket i praktiken innebär att lämna den nuvarande överenskommelsen om finanspolitiken bakom oss.

Handels drev kravet om att avskaffa det finanspolitiska ramverket vid den Socialdemokratiska kongressen i år, med en formulering till partiprogrammet om att Handels vill se "En aktiv finanspolitik som gynnar investeringar, full sysselsättning och jämlikhet". Socialdemokraternas kongress beslutade att lånefinansiera till totalförsvarsfonden, att införa en grön investeringsbank, att skuldankaret ska höjas och skatteuttaget öka genom att de rika ska bidra mer. Nu återstår för Handels och andra aktörer som drivit frågan att verka för en Socialdemokratisk valvinst så att den politik som partiet har antagit också har en majoritet för sig i nästa regeringsbildning.

Givet att motionens intention redan är tillgodosedd i vårt program och i vårt påverkansarbete, såväl internt inom arbetarrörelsen som externt genom facklig-politisk samverkan, anser förbundsstyrelsen att motionen bör anses besvarad.

***Med anledning av ovanstående föreslår
förbundsstyrelsen kongressen besluta att:***

- Besvara första att-satsen
- Besvara andra att-satsen

Motioner under rubriken 2.

En generell välfärd

Motion RÄF.2

Motionär

Avdelningsstyrelsen, avdelning 36 Uppsala

Krav på kollektivavtal

I takt med att samhället och arbetslivet förändras och mer och mer av välfärdens tjänster blir föremål för konkurrensutsättning och upphandling riskerar arbetsvillkoren för stora grupper att försämrast. När lägsta priset vinner upphandlingen i stället för högsta kvaliteten är risken stor att det är arbetarna som i slutändan utför arbetet som får betala priset för riskkapitalisternas vinster genom dumpade löner och anställningsvillkor.

Om det ska finnas någon chans att stoppa denna hemska utveckling måste det finnas rätt att kräva kollektivavtal vid upphandling, inte bara ställa krav på "kollektivavtalsliknade villkor" för de anställda i upphandlade företag.

Det handlar lika mycket om schyssta villkor och löner för de anställda som att det ska vara konkurrens mellan företag på schyssta villkor. Vi måste hjälpa de seriösa företag som finns att överleva för våra medlemmar skull om inte annat.

Vinstintresset måste bort och krav på kollektivavtal måste alltid kunna ställas vid offentlig upphandling.

Kongressen föreslår

1 att följande text läggs till i handlingsprogrammet för rättvis framtid under punkt två sid 5, rad 19, ett nytt stycke: "Handels behöver därför verka för att det ska bli möjligt för offentliga sektorn att ställa krav på kollektivavtal vid upphandlingar".

Förbundsstyrelsens utlåtande över motion RÄF.2

Förbundsstyrelsen delar motionärens uppfattning om att företag som utför uppdrag som har upphandlats ska vara bundna av kollektivavtal. Offentliga medel ska inte gå till företag som ägnar sig åt arbetslivskriminalitet eller som pressar priset genom usla löner och arbetsvillkor.

Ett första steg är att fråga sig om det verkligen är nödvändigt att upphandla. Kan ett uppdrag utföras i egen regi finns ofta mycket bättre förutsättningar för att arbetet kan utföras med goda arbetsvillkor. Ska upphandling ändå ske måste upphandlande aktörer göra mycket mer än i dag för att förhindra lönedumpning och arbetslivskriminalitet. De krav som ställs måste också

följas upp så att företaget verkligen följer dessa. Myndigheter och kommuner ska också alltid undersöka om leverantörer ska uteslutas om de tidigare brustit i uppfyllandet av kontraktsvillkor eller om de inte följt gällande lagstiftning.

Förbundets principiella utgångspunkt är att det är facket och inte staten, kommuner och regioner som ska se till att företag blir bundna av kollektivavtal. Det är en facklig grunduppgift och fullgörandet av denna grunduppgift ger facken makt och skyddar strejkrätten. Om myndigheter garanterar kollektivavtalsbundenheten på stora delar av arbetsmarknaden stärker det de krafter som vill försvaga rätten att vidta stridsåtgärder. Varför skulle en omfattande strejkrätt tillåtas om staten ändå ser till att det träffas kollektivavtal på de områden som är föremål för offentlig upphandling? När fackföreningsrörelsen själva garanterar kollektivavtalstäckningen på svensk arbetsmarknad får vi också ett stort inflytande på en lång rad områden, både på arbetsmarknaden och i samhället i stort. Att låta staten överta ansvaret för kollektivavtalstäckningen på stora delar av arbetsmarknaden kommer således även minska fackets makt och inflytande i samhället generellt sett.

Förbundsstyrelsen vill också understryka att ett krav på kollektivavtal i offentliga upphandling skulle vara ett direkt ingrepp i fackens autonomi. Sådana krav skulle innebära att myndigheten slår fast vilket avtal som ska krävas i upphandlingen. Bara förbunden kan svara på frågan vilket kollektivavtal som ska gälla för ett visst arbete. Det kan inte myndigheter eller kommuner svara på. Ett krav på kollektivavtal i offentlig upphandling riskerar också att öppna dörren för gula fackföreningar, vilket innebär fackföreningar som snarare är lojala med arbetsgivaren än med arbetstagarna. När det inte är fackförbundet som knackar på arbetsgivarens dörr och kräver kollektivavtal – utan stat, myndigheter och kommuner – finns en risk att företaget vänder sig till ett förbund utanför LO för att sluta ett billigt kollektivavtal. En myndighet som ställer krav i offentlig upphandling ska också följa upp dessa. Om det ställs krav på att arbetsgivaren ska vara bunden av kollektivavtal och följa dessa i förhållande till de anställda som jobbar inom ramen för upphandlingskontraktet, innebär det att myndigheten behöver kontrollera att avtalets regler verkligen följs.

När ett urval av krav ställs enligt ett tillämpligt kollektivavtal, som i dag, brukar det ansvariga fackförbundet hjälpa till med att formulera villkoren som ska gälla när kontraktet fullgörs. Om det däremot ställs krav på kollektivavtalsbundenhet innebär det att myndigheten på egen hand kommer att tolka kollektivavtalet i sin helhet. Ett kollektivavtal är inte skrivet för myndigheter. Det är ett resultat av en förhandling mellan fack och arbetsgivarorganisationer och tolkas i första hand utifrån partsavsikten. Det finns därför en överhängande risk att myndigheten tolkar avtalet på ett annat sätt än avtalsparterna.

En arbetsgivare kan då hamna i situationen att antingen behöva bryta mot avtalet eller mot upphandlingskontraktet, vilket i förlängningen kan

underminera principen om kollektivavtalets bindande verkan. Det kan inte uteslutas att frågan därmed hamnar i domstol där en förvaltningsdomstol kan konstatera att kravet att följa kontraktet i en upphandling går före skyldigheten att följa kollektivavtalet.

Avslutningsvis medger inte upphandlingslagarna i dag att krav ställs på att en leverantör ska vara bunden av kollektivavtal. Skulle krav ställas på detta måste EU-rätten ändras. En ändring av EUs upphandlingsdirektiv om krav på kollektivavtal kommer dock av allt att döma också att innebära att regler införs som pekar ut vilket kollektivavtal leverantören ska vara bunden av och vilka fackförbund som anses vara representativa nog för att teckna sådana avtal. Ytterligare en risk med att reglera sådana frågor i EUs upphandlingsregler är att dessa tillhör den delen av EU-rätten (inre marknadsreglering) där nationella avvikelser inte tillåts över huvud taget.

**Med anledning av ovanstående föreslår
förbundsstyrelsen kongressen besluta att:**

- Avslå motionen

Motion Räf.3

Motionär

Anders Bergström, avdelning 18 Eskilstuna

En generell välfärd sidan 5 rad 19

Med anledning av alla negativa saker som har framkommit genom privatisering av delar av välfärdssystemet, så som kvalitet, vinstintresse, konkurser och oseriösa aktörer som i slutändan drabbar den enskilde medborgaren i sina försök att skaffa sig en utbildning som hen skall leva på under sitt yrkesverksamma liv i form av lönearbete.

Jag föreslår en texttillägg sidan 5 rad:

Kongressen föreslås

1 att lägga till texten:

”Handels ska verka för att samhället tar tillbaka full kontroll över välfärdssystemet, för att man på detta sätt ska kunna garantera kvalitet, kontinuitet och förhindra att oseriösa aktörer ska kunna sko sig på välfärdssystemet. Det gäller alla områden där privatisering av välfärden sker. Privata alternativ kan finnas men skall egenfinansieras”.

Förbundsstyrelsens utlåtande över Räf.3

Motionären lyfter behovet av en vinstfri välfärd och föreslår att offentligt finansierad vård, skola och omsorg ska drivas utan vinstintresse. Motionären

menar att privata alternativ kan tillåtas existera, men att dessa bör vara "egenfinansierade", det vill säga inte ta del av offentliga skattemedel.

Förbundsstyrelsen delar helt motionärens utgångspunkt: vinstdrivande verksamheter hör inte hemma i den skattefinansierade välfärden. När offentliga medel används till aktieutdelningar istället för till personal, kompetens eller arbetsmiljö, drabbas både brukare och anställda. Handels står tydligt bakom kravet på att välfärdens resurser ska gå till just välfärd – inte till vinster.

Förbundsstyrelsen har dock svårt för motionens avslutande formulering, där det anges att privata alternativ gärna får finnas "men att de då ska vara egenfinansierade". Vi förstår det som att motionären syftar på att privata verksamheter kan bedrivas parallellt, så länge de inte får skattemedel.

Även om detta vid första anblick kan låta rimligt, är det en linje som Handels inte kan ställa sig bakom.

Skälet är att ett sådant system riskerar att skapa gräddfiler, där de som har råd kan köpa sig före i kön till vård, utbildning eller omsorg. Det strider mot vår grundläggande syn på jämlikhet och allas lika tillgång till välfärd, oavsett plånbokens storlek.

Vi vill ha en gemensam och sammanhållen välfärd, finansierad efter förmåga och fördelad efter behov. Handels accepterar därför inte ett system där det offentliga urholkas samtidigt som privata betalalternativ får växa vid sidan av.

**Med anledning av ovanstående föreslår
förbundsstyrelsen kongressen besluta att:**

- Avslå motionen

Motion RÄF.4

Motionär

Avdelning 18 Eskilstuna

En generell välfärd sidan 5 rad 19

Allt för ofta händer det att kostsamma offentliga satsningar på lokaler för offentlig verksamhet säljs ut allt för billigt och dränerar stat, regioner och kommuner på medel som ska gå tillbaka till den skattefinansierade välfärdens verksamheter. Detta måste få ett stopp.

Kongressen föreslås

1 att lägga till text på rad 19:

"Offentliga verksamhetslokaler ska inte kunna säljas ut så länge offentligt finansierad verksamhet verkar i den. Säljs det ut lokaler som ingen offentligt finansierad verksamhet längre använder, ska pengarna gå

tillbaka till skattebetalarna som bekostat den. När de säljs ut ska det vara till marknadsmässiga priser och inte slumpas bort”.

Förbundsstyrelsens utlåtande över motion Räf.4

Förbundsstyrelsen delar fullt ut motionärens åsikt om att offentligt finansierade verksamhetslokaler inte ska säljas ut till underpris och inte överhuvudtaget när offentligt finansierad verksamhet verkar i den.

Motionen har föranlett en textändring inom underrubrik ”En generell välfärd” i ett nytt femte stycke och lyder ” En annan typ av slöseri med skattemedel är när offentliga lokaler reas ut, i stället för att säljas till marknadsmässiga priser där pengarna går tillbaka till det offentliga. Offentligt finansierade verksamhetslokaler bör inte säljas ut överhuvudtaget så länge offentligt finansierad verksamhet verkar i den. Säljs det ut lokaler som inte offentligt finansierad verksamhet längre använder, ska pengarna gå tillbaka till skattebetalarna som bekostat den”.

Med anledning av ovanstående föreslår förbundsstyrelsen kongressen besluta att:

- Bifalla motionen

Motion Räf.5

Motionär

Avdelningsstyrelsen, avdelning 9 Växjö

Vaccination

TBE-Fästingbett

Varje år rapporteras 300-600 fall av TBE i Sverige. Sjukdomsbilden varierar mellan mild symtom till allvarig sjukdom. 20-30% av de som insjuknat i TBE får allvarliga symtom såsom hjärnhinne- och hjärninflammation med hög feber, svår huvudvärk, förvirring och i vissa fall andra neurologiska problem som ofta kräver sjukhusvård. Vissa personer får bestående förlamningar även om det är ovanligt. Dödsfall kan också förekomma men är sällsynta. Antalet fall ökar år för år och år 2023 rapporterades det högsta antalet insjuknanden på ett år i Sverige - totalt 596 fall. Här kan vaccinet hjälpa till.

Som vuxen person behövs 4st vaccinsprutor för fullgott skydd mot TBE, motsvarande 3 sprutor på barn. Därefter krävs även en påfyllningsspruta vart femte år. En spruta kostar ca 450kr/vuxen blir det 1 800 kr och ca 400kr/barn x 3 sprutor = 1200kr. Detta gör att man väljer, eller måste avstå pga ekonomiska skäl, att inte vaccinera sig och få ett bra skydd mot en potentiellt livsfarlig sjukdom. Alla ska ha samma förutsättningar för att skydda sig, oavsett hur ekonomin i familjen ser ut. Det ska inte vara en klassfråga!

Kongressen föreslår

- 1** att besluta att Handelsanställdas förbund ska driva frågan politiskt för att alla barn ska erbjudas gratis vaccin mot TBE i det nationella vaccinationsprogrammet för barn.
- 2** att besluta att Handelsanställdas förbund ska driva frågan politiskt för att vuxnas vaccination mot TBE ska ingå i högkostnadsskyddet.

Förbundsstyrelsens utlåtande över motion Räf.5

Förbundsstyrelsen delar motionärens uppfattning om att jämlik tillgång till skyddande vaccin är en fråga om rättvisa. Att förebygga smittspridning och skydda befolkningen mot sjukdomar är en grundläggande uppgift för det offentliga. Vaccin är inte bara ett individuellt skydd, utan också ett folkhälso-politiskt verktyg. Handels står bakom principen att vård och förebyggande hälsoskydd ska vara tillgängligt för alla, oavsett plånbokens storlek.

Folkhälsomyndigheten har det nationella ansvaret för att bedöma vilka vaccin som ska omfattas av det allmänna vaccinationsprogrammet. Deras bedömningar grundar sig på sjukdomens allvarlighetsgrad, smittsamhet, förekomst och kostnadseffektivitet.

I dag är TBE inte en sjukdom som omfattas av det nationella barnvaccina-tionsprogrammet, eftersom den inte är smittsam mellan människor och förekommer geografiskt begränsat (i första hand i Mälardalen, längs Östersjökusten och delar av Västra Götaland). Men myndigheten följer utvecklingen noga. Motionärens förslag ligger därför i linje med en pågående folkhälso-politisk diskussion.

Handels saknar den medicinska expertisen att föreslå vilka vaccinationer som bör och inte bör ingå i det nationella vaccinationsprogrammet eller i högkost-nadsskyddet. Detta är en fråga för den medicinska expertisen att bedöma.

Däremot lyfter motionären en fråga som är angelägen för många och rättvisefrämjande. Därmed delar förbundsstyrelsen intentionen, men anser att vi redan arbetar för att främja en mer jämlik vård och vård efter behov, inte bara för den som kan köpa sig före i kön.

Med anledning av ovanstående föreslår förbundsstyrelsen kongressen besluta att:

- Besvara första att-satsen
- Besvara andra att-satsen

Motioner under rubriken 3.

Trygghet genom hela livet

Motion RÄF.6

Motionär

Avdelning 36 Uppsala

Det är skillnad på olika

I dagens stressiga och slitiga arbetsliv är det tyvärr alldeles för många av våra kamrater som råkar ut för arbetsskador och arbetssjukdomar. Arbetssjukdomar i form av förslitningsskador är tyvärr mer vanliga i kvinnodominerade yrken såsom handeln, vården och omsorg för att nämna några.

Statistik visar tyvärr att det är svårare för kvinnor att få arbetsskador godkända än det är för män. Detta trots att en lagändring genomfördes 2002 för att göra det mer jämlikt, visar en granskning från Inspektionen för socialförsäkringen.

Försäkringskassans medicinska rådgivares underlag väger fortfarande tungt vid bedömning av om arbetsskador skall godkännas. Deras underlag vilar på forskning som är bristfällig och i stort sett är gjord inom mansdominerade yrken och på män. Det innebär till exempel att butiksanställda med kronisk smärta många gånger inte får någon ersättning. Det innebär ren diskriminering där kvinnors problem inte tas på samma allvar som mäns.

Det är av största vikt att Försäkringskassans bedömning av alla arbetsskador är könsneutral och att alla anställda oavsett kön kan räkna med att deras anmälan får en rättvis och jämlik bedömning.

Kongressen föreslår

1 att Handels verkar för att Försäkringskassans bedömningar av arbetsskadeanmälningar skall vara rättvisa, jämställda och könsneutrala.

Förbundsstyrelsens utlåtande över motion RÄF.6

Förbundsstyrelsen tackar motionären för en viktig och angelägen motion. Vi delar helt motionärens uppfattning om att dagens bedömningar av arbetsskador riskerar att vara både orättvisa och könsblinda samt att detta drabbar kvinnor i arbetaryrken särskilt hårt.

I ett arbetsliv där belastningsskador, förslitning, stress och långvarig smärta är vanligt förekommande i kvinnodominerade branscher är det helt oacceptabelt att bedömningarna av arbetsskador fortsatt utgår från forskning och normer kopplade till mansdominerade yrken.

Könsneutrala och rättvisa bedömningar borde vara en självklarhet, inte något man måste kämpa sig till i varje enskilt fall.

Motionen har gett upphov till texttillägg i första stycket inom Trygghet genom hela livet "Det stressiga och slitsamma arbetslivet leder även till att många av Handels medlemmar råkar ut för arbetsskador. Förslitningsskador är vanligare i kvinnodominerade yrken, till exempel inom butikssektorn. Statistik visar dock att det är svårare för kvinnor att få arbetsskador godkända jämfört med män. Försäkringskassans bedömningar av arbetsskadeanmälningar behöver därför bli mer rättvisa, jämställda och könsneutrala".

**Med anledning av ovanstående föreslår
förbundsstyrelsen kongressen besluta att:**

- Bifalla motionen

Motion Räf.7

Motionär

Avdelning 18 Eskilstuna

Trygghet genom hela livet sidan 5 rad 33

Dagens sjukförsäkringssystem behöver ses över. Försäkringen har i omgångar begränsats och reviderats och just nu finns en 180-dagarsgräns som gör att sjuka inte ska kunna få ersättning längre än dessa 180 dagar, trots att man är fortsatt sjuk.

Detta skapar på många sätt en press och stress på den som är sjuk. Har man i grund och botten ett arbete att gå tillbaka till, är det orimligt att man ska kastas ut ur försäkringen för att man ännu inte blivit helt frisk.

Kongressen föreslår

- 1** att kongressen bifaller texttillägget:
"180-dagarsgränsen i sjukförsäkringen måste avskaffas".

Förbundsstyrelsens yttrande över motion Räf.7

Förbundsstyrelsen delar motionärens uppfattning att dagens sjukförsäkring har allvarliga brister. Som motionären beskriver skapar 180-dagarsgränsen en orimlig press på människor som är fortsatt sjuka, men som ändå riskerar att kastas ut ur trygghetssystemet på grund av stelbenta administrativa gränser snarare än medicinska bedömningar.

Det är inte värdigt ett välfärdssamhälle att människor som fortfarande är sjuka blir av med sin ersättning eller tvingas söka andra arbeten innan de är friska nog att återgå till sitt ordinarie jobb. Det ökar den psykiska stressen, förvärrar ohälsan och leder i många fall till långvarig utsatthet, inte minst för kvinnor i yrken med tunga och pressade arbetsvillkor, såsom detaljhandeln.

Handelsanställdas förbund har redan i förslaget till handlingsprogram till kongressen 2025 markerat att trygghetssystemen måste bli starkare och mer rättvisa. Vi skriver där:

”Samhället bör också kunna erbjuda en sjukpenning som räcker för att garantera ekonomisk trygghet under sjukdomsperioden. Ingen blir friskare av att vara fattig”.

(Handlingsprogrammet, s. 5)

Vi anser vidare att sjukförsäkringen ska bygga på tillit till individens situation och läkares bedömningar, inte på schabloniserade tidsgränser.

Samtidigt anser vi att motionärens formulering inte tar hänsyn till att vi behöver ett alternativ för att hjälpa människor tillbaka till arbete under trygga omständigheter. Det behövs exempelvis bättre rehabiliteringsmöjligheter så att individen kan återgå till arbete. Här anser Handels att vi behöver ställa högre krav på arbetsgivare att hjälpa arbetstagaren med rehabiliteringen och öka möjligheten att använda rehabiliteringsersättningen.

Det är också viktigt att vi som fackförbund arbetar med förebyggande åtgärder för att färre människor ska råka ut för arbetsrelaterade skador. Därför behöver vi förstärka vårt arbetsmiljöarbete och fortsätta arbeta för trygga anställningar, motverka den ofrivilliga deltiden för att se till att stress och psykisk ohälsa som leder till sjukskrivningar minskar.

Det pågår också ett kontinuerligt politiskt arbete, inom LO och tillsammans med Socialdemokraterna, för att förändra sjukförsäkringen i den riktning motionären förespråkar. Den tidigare socialdemokratiska regeringen införde en ny rutin om att när Försäkringskassan ger avslag på sjukpenning ska de samtidigt hänvisa till i vilken eller vilka yrkesgrupper man anser att personen kan arbeta. Som grund för detta finns ett partsgemensamt material (LO/SN/TCO m.fl.) som administreras av Arbetsförmedlingen, det så kallade kunskapsmaterialet. Denna rutin hos Försäkringskassan har orsakat en radikal minskning i antalet avslag på sjukpenning vid dag 180 i rehabkedjan.

De som fortfarande får avslag kan vi mycket bättre hjälpa via t.ex. rättshjälp där LO-TCO Rättsskydd enklare kan angripa och motbevisa att personen inte uppfyller villkoren för arbete i anvisade yrkesgrupper.

**Med anledning av ovanstående föreslår
förbundsstyrelsen kongressen besluta att:**

- Besvara motionen

Motion RÄF.8

Motionär

Handelsfackklubb AFO, avdelning 20 Stockholm

Förbättra försäkringsvillkoren i det allmänna sjukförsäkringssystemet.

Enligt Oxfams senaste rapport har Sverige rasat i deras jämlikhetsindex. På 4 år har vi rasat 14 placeringar och vi befinner oss nu på plats 24. Vårt land är det OECD-land där ojämlikheten ökat allra mest på grund av medvetna politiska beslut i kombination av skattesänkningar och omfattande neddragningar i socialförsäkringssystemet. Velfärdsstatens omfördelningsförmåga har minskat.

Vi avsätter allt mindre av det vi skapar till det allmänna försäkringsskyddet som ska träda in när vi blir sjuka. Förklaringen till de minskade utgifterna är inte att vi blivit friskare utan att lagstiftningens tillämpning stramats åt samt att ersättningar och inkomsttak inte följt löneutvecklingen. Allt färre som söker stöd via sjukförsäkringen har beviljats ersättning. Allt flera av oss Handels medlemmar som drabbats av sjukdom fattiggörs och marginaliseras.

Den svenska ojämlikheten handlar i stor utsträckning om personer som blir sjuka och arbetslösa och halkar efter i den allmänna välfärdsutvecklingen.

År 2008 infördes vad som sannolikt var OECD:s hårdaste kvalifikationskrav för sjuk- och aktivitetsersättning. Kvalifikationskraven i sjukförsäkringen har stramats åt rejält, såväl när det gäller lagstiftning som lagtillämpning. Arbetsförmågeprövningen som Försäkringskassan gör har blivit allt mindre verklighetsanknuten. De sociala ersättningarna och inkomsttaket har halkat efter och inte följt löneutvecklingen vilket lett till att flera löntagare tvingats till olika former av privata och avtalade tilläggförsäkringar. Vi ser alltså allvarliga problem både när det gäller dörren, golvet och taket i den byggnad som kallas för sjukförsäkring. Vi lever i ett land där försäkringsskyddet för vissa bostäder, bilar och husdjur är många gånger bättre än det allmänna försäkringsskyddet som gäller vid sjukdom och arbetslöshet.

Uppstramningen av lagstiftningen rörande sjukpenning döptes till rehabiliteringskedjan och avsikten sades vara att hjälpa sjuka tillbaka till jobbet enligt alliansregeringens arbetslinje. Så blev det dock inte. Sjuka arbetare drabbades och fattig-gjordes och många av dem hamnade längre bort från den reguljära arbetsmarknaden.

Rehabiliteringskedjan och de tidsatta antal dagar för den sjukskrivna att återgå till arbetet handlade inte om att hjälpa den sjukskrivna att bli frisk, utan om att göra det så obehagligt och besvärligt som möjligt för dem som söker stöd från sjukförsäkringen "så de tar sig själva i kragen och börjar arbeta i stället för att gå på bidrag". Det finns vissa likheter med

rehabiliteringskedjan och den stigmatiserande fattigvård som bedrevs i början av 1900-talet.

De som är sjuka men inte tillräckligt sjuka för kraven inom sjukförsäkringens hänvisas till Arbetsförmedlingen. Den största ökningen av avslag gällande sjukförsäkring är för LO-medlemmar.

Kongressen föreslår

- 1** att Handels intensifierar arbetet med att verka för att den sociala tryggheten steg för steg stärks.
- 2** att Handels verkar för att förbättra försäkringsvillkoren i det allmänna sjukförsäkringssystemet.
- 3** att Handels verkar för att de sociala ersättningarna och inkomsttacken följer löneutvecklingen.
- 4** att Handels verkar för att avskaffa rehabiliteringskedjan.

Förbundsstyrelsens utlåtande över motion RåF.8

Förbundsstyrelsen håller med motionären om att sjukförsäkringen inte fungerar som den borde. Detta är en viktig fråga för Handels medlemmar och av vikt att vi opinionsbildar och påverkar politiken som förbund och tillsammans med LO så att syftet med sjukförsäkringen återupprättas. Detta görs tillsammans med andra viktiga frågor för Handels på det sätt som är möjligt. Därför anser vi första att-satsen vara besvarad.

Precis som motionären anser förbundsstyrelsen att Handels ska verka för att förbättra för att förbättra försäkringsvillkoren i det allmänna sjukförsäkringssystemet, därför yrkar förbundsstyrelsen bifall till andra att-satsen. Det har föranlett ny text i underrubriken "Trygghet genom hela livet" i stycke 2 och lyder "Samtidigt har kvalifikationskraven i sjukförsäkringen stramats åt, såväl när det gäller lagstiftning som tillämpning. Därför vill Handels se bättre försäkringsvillkor i det allmänna sjukförsäkringssystemet".

Vad gäller motionärens tredje att-sats så baseras ersättningen redan på inkomstuppgifter (prisbasbelopp och SGI) vilket innebär en viss indexering och att det följer löneökningar. Däremot anser vi att taket i ersättningen borde vara högre och att en ersättning motsvarande 90 procent vore bättre än dagens 80 procent.

Därmed anser vi att tredje att-satsen ska anses vara besvarad.

Förbundsstyrelsen ser inte att rehabiliteringskedjan i sin helhet går att avskaffa utan att ha ett fungerande förslag för att hjälpa människor tillbaka i arbete under trygga omständigheter. Det Handels kan göra är däremot att verka för bättre rehabiliteringsmöjligheter genom att ställa högre krav på arbetsgivare för återgång i arbete och möjlighet att använda rehabiliterings-ersättningen. Det är också viktigt att vi arbetar med förebyggande åtgärder

för att färre människor ska råka ut för arbetsskador. På så vis behövs ett fungerande arbetsmiljöarbete och att vi fortsätter arbeta med det som orsakar stress och psykisk ohälsa i våra branscher.

Slutligen så vill Handels att villkoren i sjukförsäkringssystemet ses över för att människor ska kunna känna en trygghet att bli friska på den tid som de behöver. Vi hävdar med bestämdhet att ingen blir friskare för att den blir fattig. Därmed avser förbundsstyrelsen att även fjärde att-satsen ska anses besvarad.

**Med anledning av ovanstående föreslår
förbundsstyrelsen kongressen besluta att:**

- Besvara första att-satsen
- Bifalla andra att-satsen
- Besvara tredje att-satsen
- Besvara fjärde att-satsen

Motion Räf.9

Motionär

Klubbstyrelsen ICA DE Helsingborg, avdelning 6 Helsingborg

Stärk arbetslöshetsförsäkringen

Svensk a-kassa har länge varit bland de minst generösa i OECD (Organisationen för ekonomiskt samarbete och utveckling). Under 2019 fick knappt en fjärdedel av de som fick a-kassa en ersättning på 80 procent av tidigare inkomst. Det betyder att a-kassan i praktiken inte fungerar som en säkring av inkomsten vid arbetslöshet för de flesta löntagare.

Många av LOs medlemmar har därför tagit kostsamma privatförsäkringar för att skydda sin lön. Samtidigt är grundersättningen för låg för att kunna garantera en dräglig tillvaro vid arbetslöshet.

I samband med de krispaket som lanserades under våren 2020 infördes en rad tillfälliga men mycket positiva förändringar i a-kassan, inte minst höjda tak och golv. A-kassans problem, att säkra inkomster vid arbetslöshet dock kräver permanenta lösningar.

Kongressen föreslås

1 att på sidan 6, rad 3 efter stärkas skriva:

”Att Handels ska verka för att arbetslöshetsförsäkringen förstärks genom en höjning av a-kassans tak”.

2 att där efter skriva:

”Att a-kassan indexeras för att följa inflation och kostnadsökningar”.

Förbundsstyrelsens utlåtande över motion Räf.9

Förbundsstyrelsen delar motionärens analys av bristerna i dagens arbetslöshetsförsäkring. Som motionären mycket riktigt påpekar är den svenska a-kassan i dag en av de minst generösa inom OECD, och många löntagare får inte den ersättning som systemet är tänkt att garantera. Det försvagar tilltron till välfärden och slår särskilt hårt mot LO-förbundens medlemmar, däribland Handels.

Vad gäller motionärens första att-sats håller vi med motionären om att taket i a-kassan bör höjas. Det är positivt att regeringen redan beslutat om att höja taket från dagens 33 000 kronor till 34 000 kronor i samband med införandet av ett nytt arbetslöshetsförsäkringssystem från den 1 oktober 2025. Förbundsstyrelsen anser dock i likhet med motionären att detta är otillräckligt och att ytterligare höjningar vore motiverade för att fler ska omfattas av inkomstbortfallsprincipen. Därför föreslår vi att första att-satsen bifalles.

Första att-satsen har gett upphov till texttillägget "och taket i a-kassan höjas" inom Trygghet genom hela livet, stycke 3.

När det gäller motionärens andra att-sats, om att införa en generell indexering av a-kassan, vill vi nyansera behovet. För löntagare med kollektivavtal höjs lönerna i regel varje år, vilket innebär att även SGI – och därmed a-kasseersättningens nivå – successivt följer den generella löneutvecklingen.

Samtidigt är vi medvetna om att detta inte är en exakt eller automatisk indexering i formell mening, vilket gör att frågan om indexering kan vara värd att följa upp i takt med att det nya a-kassesystemet implementeras. Men eftersom frågan redan är delvis beaktad i hur försäkringen är konstruerad, och med hänsyn till det pågående reformarbetet, anser förbundsstyrelsen att andra att-satsen är tillgodosedd i sak och därför bör anses besvarad.

Med anledning av ovanstående föreslår förbundsstyrelsen kongressen besluta att:

- Bifalla första att-satsen
- Besvara andra att-satsen

Motion Räf.10

Motionär

Avdelning 36 Uppsala

A-kassa för våra medlemmar

Genom att arbeta för en a-kassa som speglar verkligheten i våra branscher där deltidsarbete är mycket vanligt kan Handels stärka tryggheten för sina medlemmar. En anpassad a-kassa utefter de behov som finns är viktigt för

en mer rättvis arbetsmarknad och en stärkt ekonomisk säkerhet för alla, oavsett sysselsättningsgrad.

Kongressen föreslår

1 att följande texttillägg läggs till på rad 5 efter fackföreningarna: "där Handels inleder dialog med beslutfattarna för att sänka kravet på antalet arbetade timmar och månader för att kvalificera sig till a-kassan".

Förbundsstyrelsens utlåtande över motion Räf.10

Förbundsstyrelsen instämmer med motionären i att arbetslöshetsförsäkringen måste vara anpassad till verkligheten på dagens arbetsmarknad, särskilt inom branscher där deltidsarbete och osäkra anställningar är vanligt förekommande, såsom handeln och våra andra yrkesområden.

De nya a-kassereglerna som träder i kraft den 1 oktober 2025 innebär att ersättningen baseras på inkomst istället för arbetad tid, vilket i vissa fall kan innebära sämre ersättning, men också enklare kvalificering.

Handels anser att en arbetslöshetsförsäkring måste både vara tillgänglig och ge trygghet. Den får inte bli en fattigdomsförsäkring. Vi kommer därför fortsatt att driva kravet på en a-kassa som ger tillräcklig ekonomisk ersättning för att klara vardagen vid arbetslöshet, även för deltidsarbetande. De nya a-kassereglerna innebär framförallt försämringar vad gäller ersättningsnivåerna, bland annat vad gäller nedtrappning av ersättning efter 100 dagar och sedan ytterligare efter 200 dagar.

Mot bakgrund av att de nya kvalifikationsvillkoren som innebär enklare kvalifikationer redan införs under året, och att frågan om ersättningsnivåer är en viktig del i vårt politiska påverkansarbete, anser förbundsstyrelsen att motionens intention redan är tillgodosedd. Ett tillägg i handlingsprogrammet behövs därför inte.

Med anledning av ovanstående föreslår förbundsstyrelsen kongressen besluta att:

- Besvara motionen

Motion Räf.11

Motionär

Staffan Lindström, avdelning 24 Göteborg

Avdragsrätt på A-kassa och fackföreningsavgift

Det finns ett stort behov av balans på arbetsmarknaden mellan arbetsgivarpart och löntagare. Därför bör parterna behandlas likvärdigt av staten.

När den moderatledda regeringen Reinfeldt tog bort avdragsrätten på fackföreningsavgiften och a-kassan 2007 frångicks den principen då arbetsgivarna fortfarande har möjlighet att dra av medlemskap i en arbetsgivarorganisation.

Det var också tydligt att den dyrare fackföreningsavgiften bidrog till minskad organisationsgrad, inte minst i branscher med låga löner och otrygga anställningsvillkor.

Så för att förbättra balansen på arbetsmarknaden och ge fackföreningar bättre förutsättningar att öka sin organisationsgrad bör denna orättvisa återställas genom att återinföra avdragsrätt på a-kassa och fackföreningsavgift.

Kongressen föreslår

1 att avdragsrätt för avgiften till arbetslöshetsförsäkring införs.

2 att avdragsrätt för avgiften till medlemskap i fackförening införs.

Motion RäF.12

Motionär

Avdelning 9 Växjö

Avdragsgill fackavgift

Det vi oftast får höra på uppsökeri och från våra kollegor att man inte går med i facket, eller har lämnat Handels är att avgiften är för dyr. Denna fråga har stötts och blöts fram och tillbaka länge, och för Handels skull behöver vi fler medlemmar, men för att Handels ska kunna fungera visar avgiftsutredning att en sänkning av avgiften inte verkar möjlig.

Men något vi som fackförbund faktiskt kan jobba med är att politiskt och genom samarbete inom LO-familjen påverka att fackavgiften ska vara avdragsgill, som den en gång var innan vi fått högerpolitik i landet igen, utan att detta påverkar inkomsterna för vårt förbund. Därför tycker jag det är dags att vi som förbund ligger i bräschan att tillsammans med LO uppvakta politikerna att återinföra en avdragsgill fackavgift, som faktiskt gynnar oss som förbund framåt. Arbetsgivarna får göra avdrag för sin avgift, det är nästintill diskriminering att vanliga arbetare inte får göra avdrag på sin avgift.

Kongressen föreslår

1 att Handels ska verka för en avdragsgill fackavgift.

2 att Handels ska uppvakta politiker att återinföra detta avdrag.

3 att Handels jobbar med ett tvärfackligt samarbete i denna fråga.

Motion RÄF.13

Motionär

Lina Engqvist, Tilda Holm Karlsson, avdelning 4 Kristianstad

Obligatorisk skatteavdrag för fackliga medlemmar!

I dagens samhälle ökar priser på våra varor, tjänster, hyror och räntor medan våra löner höjs marginellt, att klara den ekonomiska vardagen blir allt svårare och svårare.

År 2019 beslöts det att avskaffa skattereduktionen för privatpersoner med fackligt medlemskap under tiden företag för behålla sina skatteavdragsförmåner. Därför tycker vi att Handels ska verka för att återinföra skatteavdraget på fackföreningsavgiften.

Kongressen föreslås

1 att i handlingsprogrammet facklig styrka sida 9 rad 7 lägga till följande mening: "därför ska vi verka för att återinföra skatteavdraget för fackföreningsavgiften".

Förbundsstyrelsens utlåtande över motion RÄF.11, RÄF.12 och RÄF.13

Förbundsstyrelsen delar fullt ut motionärens uppfattning. Maktbalansen mellan fack och arbetsgivare rubbades tydligt när den borgerliga regeringen 2007 valde att ta bort avdragsrätten för fackföreningsavgiften och arbetslöshetsförsäkringen, samtidigt som arbetsgivare fortsatt har möjlighet att dra av kostnaden för sitt medlemskap i en arbetsgivarorganisation.

Detta var ett politiskt angrepp på den fackliga organiseringen, med direkta effekter i form av lägre organisationsgrad, särskilt i branscher där inkomsterna är låga och arbetsvillkoren ofta osäkra, som i stora delar av Handels avtalsområden.

Att staten behandlar fack och arbetsgivare olika när det gäller skattevillkor är ett ideologiskt vägval och en medveten maktförskjutning till arbetsgivarens fördel. Det skickar signalen att löntagares möjligheter att utöva inflytande över sitt arbetsliv bör vara begränsade och inte ingå i en organiserad form. Detta trots att starka parter på arbetsmarknaden, det vill säga starka fackföreningar och starka arbetsgivarorganisationer, utgör grundförutsättningen för den svenska modellen. Fackföreningsrörelsen är dessutom en grundpelare i ett levande och demokratiskt civilsamhälle.

Handels har länge verkat för att avdragsrätten ska återinföras, både som enskilt förbund och genom LO. Vi såg med glädje att Socialdemokraterna under sin senaste regeringsperiod genomförde denna återställning, men tyvärr togs avdraget åter bort av den nuvarande regeringen. Avdragsrätten finns dock fortsatt kvar för a-kassan.

Motionen bekräftar vikten av att detta åter blir en prioriterad facklig-politisk fråga, inte minst för att stärka organisationsgraden, särskilt i LO-kollektivet.

Flera liknande motioner har inkommit och förbundsstyrelsen har därför försökt jämkra fram en skrivning som tillgodoser dem. Andemeningen i motionärens förslag är tillgodosedd inom "Trygghet genom hela livet" och tredje stycket där det nu står "Avgiften till a-kassan liksom för fackligt medlemskap bör vara avdragsgill".

**Med anledning av ovanstående föreslår
förbundsstyrelsen kongressen besluta att:**

- Bifalla första att-satsen motion RÄF.11
- Bifalla andra att-satsen RÄF.11
- Bifalla första att-satsen motion RÄF.12
- Besvara andra att-satsen motion RÄF.12
- Besvara tredje att-satsen motion RÄF.12
- Bifalla motion RÄF.13

Motion RÄF.14

Motionär

Therese Löfvenius Nilsson, avdelning 29 Umeå

Slopat karensavdrag

Karensavdrag innebär att många får mindre lön den månad de varit sjuk. Detta kan negativt påverka de som är sjuka ofta och som kanske redan har en pressad ekonomi. Det kan också innebära att personer går till jobbet sjuka fast att de borde vara hemma och på så vis smittar sina kollegor som i sin tur måste stanna hemma och får karensavdrag. Karensavdrag är också något som inte finns i vår nordiska grannländer och när den togs bort under pandemin så fungerade systemet med sjukanmälan bra. Dags för förändring!

Kongressen föreslås

- 1 att Handelsanställdas förbund ska arbeta för ett slopat karensavdrag för Handelsanställda.

Motion RÄF.15

Motionär

Anna Åteg, avdelning 16 Linköping

Avskaffa karensavdraget!

Vi ser att karensavdraget i sin nuvarande form slår hårt mot dem som arbetar i yrken inom LO-kollektivet. Det upplever vi som en stor orättvisa och behövs göras något åt!

Därför vill vi på ABF Sörmland:

Kongressen föreslår

1 att Handels verkar för att karensavdraget slopas!

Förbundsstyrelsens utlåtande över motion RÄF.14 och RÄF.15

Förbundsstyrelsen delar helt motionärernas uppfattning. Karensavdraget är en orättvis klasslagstiftning som slår särskilt hårt mot dem med otrygga anställningar, låga inkomster och yrken där hemarbete inte är möjligt, vilket gäller för nio av tio LO-arbetare som måste göra jobbet på jobbet. En stor andel av LO-yrken är dessutom kontaktnära yrken, vilket gör det svårare att värja sig från att bli smittad om någon man möter i arbetet är sjuk.

Systemet med karensavdrag gör att många av våra medlemmar tvingas välja mellan att förlora inkomst eller riskera att gå till jobbet sjuka, vilket i sin tur kan leda till att kollegor smittas, arbetsmiljön försämras och sjuknärvaron ökar. Det är varken samhällsekonomiskt eller folkhälsomässigt hållbart.

Att våra nordiska grannländer inte har karensavdrag understryker ytterligare att Sverige sticker ut på ett negativt sätt.

Handels har länge varit kritiska till karensavdraget, men med lärdomarna från pandemin och med de växande orättvisorna i arbetslivet finns det starka skäl att ta ytterligare steg. Därför välkomnar vi motionärens krav och föreslår att förbundet tydligt driver frågan om att karensavdraget ska slopas. Förbundsstyrelsen vill dock förtydliga att karensavdragets avskaffande bör gälla alla på arbetsmarknaden, inte enbart Handelsanställda.

Detta är både en jämlikhetsfråga, en arbetsmiljöfråga och en folkhälsofråga.

Motionerna har gett upphov till texttillägg i stycke 5 inom Trygghet genom hela livet som lyder "Karensavdraget bör därmed slopas".

Med anledning av ovanstående föreslår förbundsstyrelsen kongressen besluta att:

- Bifalla motion RÄF.14
- Bifalla motion RÄF.15

Motion RÄF.16

Motionär

Avdelningsstyrelsen, avdelning 17 Karlstad

Högekostnadsskyddets orättvisa!

Säga vad man vill om högekostnadsskydden i Sverige. De är i grunden jättebra och vi medborgare betalar väldigt lite för vår vård.

Men..

För den som inget har, som är långtidssjukskriven, hade dålig inkomst innan och fått t.ex. en kronisk sjukdom. De personerna drabbas riktigt hårt av regeringens nya beslut om att höja högekostnadsskyddet för medicin. Låter inte mycket för många. Men för just ovannämnda grupper slår det riktigt hårt. Även för andra grupper som redan har det svårt att få livet att gå ihop, blir det riktigt jobbigt den dagen man blir allvarligt sjuk. Leder tyvärr i fall till att den drabbade inte tar ut sin medicin.

Ja, några tusen till spelar väl ingen roll säger många. Jo, men se det så här:

De kroniskt sjuka, t.ex. njursjuka som behöver dialys, måste betala olika typer av högekostnadsskydd. De hör inte ihop. Så de drabbas i flera led.

1. De får höjt högekostnadsskydd för mediciner
2. De måste ofta åka sjuktransport till och från sjukhuset flera gånger i veckan, ett nytt högekostnadsskydd där också.
3. Sen ett högekostnadsskydd för läkarbesöken.
4. Sen under utredningen ligger de dagar, veckor eller månader på sjukhuset och betalar 130:-/dag för den avgiften.
5. Till råga på det så är ett antal "renande" mediciner man måste ta, undantagna från högekostnadsskyddet. Med erfarenhet vet jag att de inte är billiga.

Summan av detta blir jättehöga och drabbar de sjuka med höga kostnader som de inte i alla lägen kanske har eftersom de varit sjuka en lång tid innan det går så långt att man blir satt på dialys. På en av mina nära så passerade hon utgifter på över 20 000 på 4 månader. Det i en tid när inga pengar fanns efter en redan lång sjukskrivning.

Detta ledde till att hon slutade äta för hon hade inga pengar kvar till mat, så hon blev än sjukare av det. Sen hoppade hon flera av sina mediciner som hon behövde för att hon inte hade råd. Det höll på att sluta riktigt illa. Efter ett tag så kom tankarna att livet inte var värt att leva under dessa förhållanden, när man redan mådde psykiskt dålig på grund av sjukdomen.

Kongressen föreslår

1 att lägga till följande text, stycke 3 rad 16:

”Vi ser att fler och fler inte har råd med sina mediciner speciellt långtidssjuka och kroniskt sjuka. I ett tryggt Sverige ska alla ha råd att vara sjuka och ha råd med sina mediciner. Handels jobbar aktivt för att sänka högkostnadsskyddet på medicin till ursprungliga nivåer samt jobbar för att kroniskt sjuka och långtidssjuka bara ska betala ett högkostnadsskydd. Handels jobbar också för att alla receptbelagda mediciner till dessa grupper ska omfattas av högkostnadsskydd”.

2 att Handels jobbar aktivt mot en höjning/ eller, nu efter regeringens höjning, att högkostnadsskydd för mediciner sänks till tidigare nivå.

3 att Handels jobbar för att alla mediciner som läkare skriver ut skall omfattas av högkostnadsskyddet.

4 att Handels jobbar för att det bara finns ett högkostnadsskydd för långtidssjuka och kroniskt sjuka.

Förbundsstyrelsens utlåtande över motion RåF.16

Förbundsstyrelsen vill inledningsvis tacka motionären för en viktig och berörande motion. Vi delar motionärens oro över hur höjda egenavgifter inom vården slår särskilt hårt mot dem som är mest utsatta, kroniskt sjuka, långtidssjukskrivna och personer med låg inkomst. När kostnaderna för mediciner, sjukresor, vårdbesök och sjukhusvistelser staplas på varandra, drabbas både hälsa och livskvalitet. Det yttersta beviset på när dessa kostnader blir orimliga att bära är när människor uttrycker funderingar kring om livet fortsatt är värt att leva. Så ska det aldrig få vara i ett välfärdssamhälle.

Förbundsstyrelsen vill avslå första att-satsen, eftersom vi snarare vill se generella förbättringar för alla att kunna hämta ut livsviktig medicin enligt principen vård efter behov. Därför vill vi inte lyfta ut särskilda grupper som motionären föreslår. Vi har inte heller den medicinska kompetensen att kunna säga att alla receptbelagda mediciner till kroniskt sjuka och långtidssjuka ska omfattas av högkostnadsskyddet. Tandvårds- och läkemedelsförmånsverket är den myndighet som beslutar vilka mediciner som ska ingå i högkostnadsskyddet baserat på etiska principer, medicinsk nytta och kostnadseffektivitet. Förbundsstyrelsen har inte kompetensen att ifrågasätta den bedömningen.

Handels delar motionärens uppfattning att den nuvarande regeringens höjning av högkostnadsskyddet för läkemedel var ett felaktigt beslut. Det försvårar tillgången till nödvändiga läkemedel för många av våra medlemmar. I vårt opinionsarbete driver vi att beslutet ska rivas upp och att högkostnadsskyddet återgår till tidigare nivå. Därför föreslår förbundsstyrelsen bifall till andra att-satsen. Bifallet har gett upphov till följande texttillägg i stycke 6: ”Alla som är sjuka ska kunna efterfråga medicin och sjukvård. Handels ser

därför problematiskt på att gränsen för högkostnadsskyddet på mediciner höjts, vilket gör att många inte har råd att hämta ut livsviktig medicin. Handels ska därför jobba aktivt emot ytterligare höjningar och för att högkostnadsskyddet för mediciner sänks till tidigare nivåer. Handels bör även verka för att högkostnadsskyddet för besök i öppenvård och kopplat till andra patientavgifter ligger på en nivå så att vård kan ges utifrån behov, inte plånbok”.

Förbundsstyrelsen delar motionärens uppfattning att det ska finnas god tillgång till subventionerade läkemedel. Alla läkemedel som skrivs ut av läkare omfattas dock inte av läkemedelsförmånerna. Det gäller exempelvis vissa livsstilsmediciner, läkemedel med begränsad dokumentation eller mycket högt pris utan fastställd nytta. Det är Tandvårds- och läkemedelsförmånsverket (TLV) som utifrån medicinsk och hälsoekonomisk prövning beslutar vad som ska omfattas.

Handels bedömer att detta inte är en fråga där vi som fackförbund har möjlighet att driva generella krav, då vi som fackförbund saknar den medicinska kunskap som krävs för att göra bedömningar av vilka läkemedel som ska subventioneras och inte. Vilka läkemedel som ska omfattas av förmånen bör fortsatt tas på expertmyndighetsnivå. Tredje att-satsen föreslås därför avslås.

Vi förstår väl motionärens tanke om att införa ett högkostnadsskydd för gruppen långtidssjuka och kroniskt sjuka som har särskilt dyra kostnader för vård och mediciner. Dock saknar Handels den expertis som gör att vi kan bedöma vilka grupper som bör få företräde till högkostnadsskyddet eller vad ett enda högkostnadsskydd som motionären föreslår skulle innebära. Handels ser snarast vikten av att alla kan efterfråga vård och mediciner som man är i behov av och att principen om vård efter behov värnas och att högkostnadsskyddet för medicin återgår till tidigare nivåer. Därför föreslår förbundsstyrelsen avslag på fjärde att-satsen.

Med anledning av ovanstående föreslår förbundsstyrelsen kongressen besluta att:

- Avslå första att-satsen
- Bifalla andra att-satsen
- Avslå tredje att-satsen
- Avslå fjärde att-satsen

Motion RÄF.17

Motionär

Jehrry Dominguez Trönnberg, avdelning 4 Kristianstad

Högekostnadsskyddet

Högekostnadsskyddet idag ligger på en nivå som många precis klarar, många familjer, låginkomsttagare och pensionärer ligger på gränsen. Höjs nivån så tvingas tyvärr många att välja mellan mat och boende eller medicin.

Handels påverkar Socialdemokraterna.

Kongressen föreslår

1 att i programmet Vi tar kampen för en rättvis framtid sidan 6 rad 16 ska följande mening läggas till: Även den höga nivån i högekostnadsskyddet inom sjukvården är något som slår hårt mot våra medlemmar. Därför bör högekostnadsskyddet sänkas från dagens nivåer.

Förbundsstyrelsens utlåtande över motion RÄF.17

Förbundsstyrelsen delar motionärens uppfattning: ett högekostnadsskydd på för höga nivåer är en klassfråga. För ensamstående, barnfamiljer, kroniskt sjuka och pensionärer är det ofta inte fråga om marginella utgifter utan om att tvingas välja mellan vård och mat.

Tillgång till sjukvård eller medicin ska inte vara beroende av plånboken. Den som är sjuk måste kunna efterfråga vård och medicin. Det är en grundläggande del i en välfärdsstat. När regeringen väljer att höja nivåerna i högekostnadsskyddet för mediciner för att spara pengar i statens budget, sker det på bekostnad av den som är sjuk och dem som redan har minst.

Det riskerar att leda till att den som är sjuk undviker att söka vård i tid eller undviker att ta nödvändiga mediciner, vilket leder till försämrad hälsa, längre sjukskrivningar och i förlängningen högre kostnader för samhället. Den yttersta konsekvensen är förlusten av människoliv.

En ny text är inlagd i "Trygghet genom hela livet" i sjätte stycket för att tillgodose motionens förslag. Den lyder: "Handels bör även verka för att högekostnadsskyddet för besök i öppenvård och kopplat till andra patientavgifter ligger på en nivå så att vård kan ges utifrån behov, inte plånbok".

Med anledning av ovanstående föreslår förbundsstyrelsen kongressen besluta att:

- Bifalla motionen

Motion RÄF.18

Motionär

Handels avdelning 20 Stockholm

Hjärta, lever, händer -varför inte tänder?

Villkoren för Handels medlemmar och många andra blir inte bättre utan tvärtom. Fler och fler lever från lön till lön utan ekonomisk trygghet. Frågar vi våra medlemmar vad de tvingas välja bort när lönen inte räcker till så är ett av svaren – gå till tandläkaren.

Vi är sedan tidigare överens om att tänderna ska tillhöra kroppen och att tandvård ska inkluderas i högkostnadsskyddet men ändå fortsätter munhälsan att vara en tydlig klassmarkör och inte ett enda steg i rätt riktning tas. Nuvarande regering, med stöd av SD, har redan genomfört tydliga försämringar genom att sänka åldersgränsen för kostnadsfri tandvård från 23 år till 19 år. I andra ringhörnan ställer man upp en annan ekonomiskt pressad grupp; pensionärer, i sedvanlig högerpolitisk anda. Vi kan inte acceptera att vi kommer längre och längre ifrån det mål som tandvårdslagen beskriver om "en tandvård på lika villkor för hela befolkningen".

Sambandet mellan dålig munhälsa och andra sjukdomar är väl belagt, precis som att unga behöver få tillgång till tandvård för att förhindra betydligt större besvär senare i livet. En läkare kan exempelvis hindras att skriva ut livsviktig medicin mot benskörhet om patienten har dålig tandhälsa då det påverkar tandbenet. I andra fall kan hjärtoperationer tvingas ställas in. Kostnaderna som är kopplade till en jämlik tandvård, där tänderna blir likställd med övrig sjukvård, skulle alltså dessutom minska övriga relaterade vårdkostnader och garantera en säkrare vård.

Att reformera tandvårdens högkostnadsskydd skulle kosta ungefär 7-10 miljarder kronor. Det är knappt en tredjedel av vad de skattesänkningar som presenterades i senaste budgeten kostar och mindre än vad rotbidraget kostar. Det handlar i slutänden om politiska prioriteringar.

Det här är en fråga som tydligt måste lyftas upp på agendan. För även om vi överens om att det är vårt gemensamma intresse att alla skall ha samma möjligheter till en god tandvård och att den borde ingå i sjukförsäkringen så måste arbetet prioriteras upp ytterligare och fortgå med kraft utan avbrott.

Låt oss intensifiera arbetet och låta tänderna, en gång för alla, bli en del av kroppen.

Kongressen föreslår

- 1 att Handels prioriterar tandvårdsfrågan politiskt och med kraft arbetar för en tandvårdsreform som fasar in tandvården i övriga hälso- och sjukvårdssystemet.

2 att besluta om en textändring i Handlingsprogrammet Rättvis framtid:

”Tandvård måste prioriteras högt på agendan och lyftas på ett mer kraftfullt sätt än tidigare så att tandvården integreras i övriga hälso- och sjukvårdssystemet. Detta för att förhindra att ett av Sveriges snabbast växande jämlikhetsproblem skall öka klyftorna ytterligare”.

Förbundsstyrelsens utlåtande över motion Räf.18

Förbundsstyrelsen delar motionärens engagemang i frågan och ser positivt på att den lyfts. Vi instämmer i att området är viktigt och delar ambitionen om att Handels ska vara en tydlig röst i frågan. Förbundsstyrelsen är nöjd med nuvarande text och anser att motionärens andemening i andra att-satsen redan är tillgodosedd. Däremot föreslår förbundsstyrelsen att ordet ”prioriteras” läggs till i stycke 7.

Med anledning av ovanstående föreslår förbundsstyrelsen kongressen besluta att:

- Bifalla första att-satsen
- Besvara andra att-satsen

Motion Räf. 19

Motionär

Lena Friberg, avdelning 24 Göteborg

Sjukvård till hela kroppen

Man skall inte bli drabbad som människa om man föds med fel förutsättningar att kunna betala sin sjukvård i Sverige.

Fel förutsättningar kan vara att du inte har tillräcklig inkomst men det kan också vara oturligt att man föds med sämre tandhälsa eller ett synfel.

Detta tycker jag är diskriminering och enligt mig så sitter både tänder och ögonen på kroppen och bör därför ingå i sjukförsäkringen/högbkostnads-skyddet.

Kongressen föreslås

- 1** att ta beslut om att tänder ska betraktas som en del av kroppen och finansieras på samma sätt som resten av kroppen finansieras av sjukvården.
- 2** att ta beslut om att ögon ska betraktas som en del av kroppen och finansieras på samma sätt som resten av kroppen finansieras av sjukvården.

Förbundsstyrelsens utlåtande över motion RåF.19

Förbundsstyrelsen delar motionärens syn på att både tand- och ögonhälsa är viktiga delar av människors välmående och att dagens system skapar ojämlika förutsättningar.

Förbundsstyrelsen håller med om att synhjälpmedel som glasögon utgör en stor kostnad för många grupper. Om samhället ska prioritera någon grupp så bör det vara barn och unga med stora synbesvär, vilket i princip alla regioner gör genom en särskild glasögonsubvention riktad till denna grupp. Samtidigt gör förbundsstyrelsen bedömningen att tänderna är det område där behoven är som störst och där vi som förbund bör prioritera våra resurser.

Idag ingår ögonsjukdomar, t.ex. gråstarr, i det ordinarie hälso- och sjukvårdssystemet och omfattas därmed av samma högkostnadsskydd som andra sjukdomar. Dock med undantag för synnedsättning som medför glasögon eller linser, vilka betraktas som hjälpmedel och inte sjukvård. Det innebär att vuxna i normalfallet får bekosta detta själva.

Ögonen skiljer sig från tänderna, där tandvården är en egen sektor som regleras i en särskild lag (Tandvårdslagen) och omfattas därmed inte av samma generösa högkostnadsskydd som övrig hälso- och sjukvård. Tandvård betraktas som något som är mer förebyggande och livsstilsberoende, vilket gör patientens egenbetalning högre. Tandvård för vuxna kan därmed bli mycket dyr och gör att människor med sämre ekonomi ofta skjuter upp eller avstår tandvård, vilket man i samma utsträckning inte behöver göra när det gäller ögonvård eller annan sjukvård. Vi vill därför fortsatt fokusera på att tandvården ska ses som en del av kroppen och att klass inte ska synas i munnen. Det är en fråga om jämlikhet. Således bör även tandvården fasas in i den allmänna hälso- och sjukvårdens högkostnadsskydd där ögonsjukdomar ingår. Därför föreslår förbundsstyrelsen att den andra att-satsen avslås.

Förbundsstyrelsen föreslår att första att-satsen ska anses bifallen då den är tillgodosedd i den föreslagna texten genom meningen: "Det är dags att betrakta tänderna som en del av kroppen och därmed att tandvården finansieras på samma sätt som övrig sjukvård".

Med anledning av ovanstående föreslår förbundsstyrelsen kongressen besluta att:

- Bifalla första att-satsen
- Avslå andra att-satsen

Motion Räf.20

Motionär

Jehrry Dominguez Trönnberg, avdelning 4 Kristianstad

Ögon och tänder

Tycker absolut att tänderna ska betraktas som en del av kroppen och att det ska finansieras på samma sätt som övriga kroppen, men tycker även att ögonen ska finansieras som övriga kroppen, inte bara genom att gå till ögonläkare och dylikt utan även optiker och glasögon ska inkluderas. Mycket för att optiker och glasögon är en dyr investering för låginkomsttagare och familjer.

Kongressen föreslås

- 1** att i programmet Vi tar kampen för en rättvis framtid sidan 6 rad 23 ska följande mening läggas till: "Även ögonen i form av optiker och glasögon ska finansieras på samma sätt som övrig sjukvård".
- 2** att i programmet Vi tar kampen för en rättvis framtid sidan 11 rad 14 efter ordet tänderna ska "och ögonen" läggas till.

Förbundsstyrelsens utlåtande över motion Räf.20

Förbundsstyrelsen delar motionärens syn på att både tand- och ögonhälsa är viktiga delar av människors välmående och att dagens system skapar ojämlika förutsättningar.

Förbundsstyrelsen håller med om att synhjälpmedel som glasögon utgör en stor kostnad för många grupper. Om samhället ska prioritera någon grupp så bör det vara barn och unga med stora synbesvär, vilket i princip alla regioner gör genom en särskild glasögonsubvention riktad till denna grupp. Samtidigt gör förbundsstyrelsen bedömningen att tänderna är det område där behoven är som störst och där vi som förbund bör prioritera våra resurser.

Idag ingår ögonsjukdomar, t.ex. gråstarr, i det ordinarie hälso- och sjukvårdssystemet och omfattas därmed av samma högkostnadsskydd som andra sjukdomar. Dock med undantag för synnedsättning som medför glasögon eller linser, vilka betraktas som hjälpmedel och inte sjukvård. Det innebär att vuxna i normalfallet får bekosta detta själva.

Ögonen skiljer sig från tänderna, där tandvården är en egen sektor som regleras i en särskild lag (Tandvårdslagen) och omfattas därmed inte av samma generösa högkostnadsskydd som övrig hälso- och sjukvård. Tandvård betraktas som något som är mer förebyggande och livsstilsberoende, vilket gör patientens egenbetalning högre. Tandvård för vuxna kan därmed bli mycket dyr och gör att människor med sämre ekonomi ofta skjuter upp eller avstår tandvård, vilket man i samma utsträckning inte

behöver göra när det gäller ögonvård eller annan sjukvård. Vi vill därför fortsatt fokusera på att tandvården ska ses som en del av kroppen och att klass inte ska synas i munnen. Det är en fråga om jämlikhet. Således bör även tandvården fasas in i den allmänna hälso- och sjukvårdens högkostnadsskydd där ögonsjukdomar ingår.

Första att-satsen behandlas under handlingsprogrammets stycke 9, underrubrik Trygghet genom hela livet.

Andra att-satsen behandlas under handlingsprogrammets prioriterade punkter.

**Med anledning av ovanstående föreslår
förbundsstyrelsen kongressen besluta att:**

- Avslå första att-satsen
- Avslå andra att-satsen

Motion Räf.21

Motionär

Tomas Andersson, avdelning 36 Uppsala

Enskild motion

Tandvård på samma villkor som övrig sjukvård.

Tandvård på samma villkor som övrig sjukvård.

Alla vet att tänderna är en del av vår kropp, så varför ska kostnaden för vård av tänderna kosta så mycket mer än vård av resten av kroppen? Varför ska jag betala många tusenlappar mer för en rotfyllning av en tand än om jag behöver en ny hjärtklaff?

Det är dags att våra folkvalda politiker på allvar inför en tandvårdsförsäkring värd namnet! Det enda rimliga är att kostnaden för oss patienter ska vara densamma oavsett om det är tänderna som behöver vård eller om det är resten av kroppen. Vi kan inte tillåta att klassklyftorna ökar i samhället och att det blir en klassfråga om vi vågar le med öppen mun eller inte.

Om högerpolitikerna slutar sänka skatterna för de med högst inkomster har vi inga problem med finansiering av en rejäl tandvårdsreform.

Kongressen föreslås

- 1 att Handels verkar för införande av en tandvårdsreform som, åtminstone på sikt, likställer patienters kostnad för tandvård med kostnader för övrig sjukvård.

Förbundsstyrelsens utlåtande över motion Räf.21

Förbundsstyrelsen delar motionärens uppfattning att det är orimligt att vård av tänderna fortsatt behandlas som en separat fråga i välfärdssystemet. Tänderna är en del av kroppen, och munhälsan är en del av folkhälsan. Att människor i dag tvingas avstå från nödvändig tandvård av ekonomiska skäl är inte värdigt ett välfärdssamhälle och det är ytterst en fråga om jämlikhet och klass.

I Handels medlemsled märks konsekvenserna tydligt. Många har inte råd att prioritera tandläkarbesök. När akut tandvård till slut blir oundviklig, innebär det ofta stora kostnader som betalas ur egen ficka. Dålig tandhälsa drabbar inte bara individens hälsa, utan påverkar också självkänsla, arbetsliv och livskvalitet.

Förbundsstyrelsen anser att det är hög tid att tandvården integreras i det generella sjukförsäkringssystemet och att kostnaden för patienten likställs med övrig sjukvård. Det innebär på sikt att tandvården omfattas av högkostnadsskyddet för sjukvård och att utgifterna fördelas mer rättvist i samhället. Vård ska ges efter behov, inte efter betalningsförmåga.

Det är en självklar facklig-politisk fråga, som redan lyfts tvärfackligt, i facklig-politisk samverkan och i politisk påverkan, men som behöver fortsatt tryck för att bli verklighet.

Motionen har inte gett upphov till en textändring då förbundsstyrelsen anser att motionärens vilja är tillgodosedd i nuvarande skrivning om att "Det är dags att betrakta tänderna som en del av kroppen och därmed att tandvården prioriteras och finansieras på samma sätt som övrig sjukvård" i stycke 7.

Med anledning av ovanstående föreslår förbundsstyrelsen kongressen besluta att:

- Bifalla motionen

Motion Räf.22

Motionär

Sabina Shams Ida Andersson, avdelning 17 Karlstad

Utökade villkor att få rätt till tillfällig föräldrapenning

Om det är så att barnen behöver hjälp för att få en diagnos ställd av psykiatrik behöver familjen få komma i kontakt med BUP. För att besöka BUP tillsammans med sitt barn får man ledigt från sitt förvärvsarbete och ersättning betalas ut av Försäkringskassan. Det gäller tyvärr inte vid besök i socialtjänstens verksamheter. Många familjer kan behöva hjälp av socialtjänsten då

de erbjuder familjebehandling för hela familjen. Har man det redan svårt ekonomiskt, särskilt ensamstående föräldrar, är det möjligt att man avstår det stöd som socialtjänsten kan erbjuda på grund av att man inte har utrymme att avstå lön. Det gäller även när föräldrar behöver närvara i skola eller förskola för att medverka vid till exempel en introduktion med syftet att beskriva och förklara barnets behov av vård eller behandling.

Det är viktigt att vårdnadshavare som avstår lön för att de besöker socialtjänsten, skola eller förskola i syfte att barnet ska få stöd och hjälp, eller då deras närvaro krävs vid en utredning, ska kunna ansöka om ekonomisk kompensation via socialförsäkringen. Detta ska ske genom att tillfällig föräldrapenning innefattar besök hos socialtjänsten, skola och förskola som rör barnet. Det borde vara lika självklart att våra socialförsäkringar gäller vid besök i kommunens socialtjänst som vid besök på BUP.

Kongressen föreslår

- 1** att ett helt stycke läggs till från rad 31 på sidan 6 under punkt 3 med texten: "Många familjer kan behöva stöd av socialtjänsten då de erbjuder familjebehandling för hela familjen. Men ensamstående föräldrar och en redan svår ekonomisk situation resulterar i att man avstår stöd som socialtjänsten erbjuder på grund av att man inte har utrymme att avstå lön. Det är viktigt att vårdnadshavare som avstår lön för att de besöker socialtjänsten, skola eller förskola i syfte att barnet ska få stöd och hjälp, eller då deras närvaro krävs vid en utredning, ska kunna ansöka om ekonomisk kompensation via socialförsäkringen. Detta ska ske genom att tillfällig föräldrapenning innefattar besök hos socialtjänsten men även skola och förskola som rör barnets behov av vård eller behandling. Det borde vara lika självklart att våra socialförsäkringar gäller vid besök i kommunens socialtjänst som vid besök på BUP".
- 2** att en till att-sats läggs till på rad 18 på sidan 11 med texten: "Att verka för att utöka villkoren vid uttag av tillfällig föräldrapenning".
- 3** att redaktionsutskottet lägger till en text på rad 18 på sidan 11 som beskriver i enlighet med motionens andemening.
- 4** att redaktionsutskotten lägger till en text på rad 31 på sidan 6 under punkt 3. som beskriver att det borde vara lika självklart att våra socialförsäkringar gäller vid besök i kommunens socialtjänst som vid besök på BUP, i enlighet med motionens andemening.

Förbundsstyrelsens utlåtande över motion Räf.22

Att barn ska få rätt stöd i tid och att föräldrar inte ska tvingas välja mellan att delta i viktiga möten och att ha råd att betala hyran, är en självklarhet i ett välfärdssamhälle.

Handels har under lång tid drivit på för att socialförsäkringssystemen ska bli mer generösa och bättre anpassade till människors verkliga livssituationer. Det inkluderar frågor om föräldraförsäkringen och tillfällig föräldrapenning.

Samtidigt måste vi konstatera att detta inte är en av våra mest prioriterade frågor. Vi följer dock utvecklingen och samarbetar med andra aktörer inom fackföreningsrörelsen och politiken i bredare frågor om social trygghet.

Att besluta om kongressens arbetsgrupper, såsom redaktionsutskottets arbete, är inte en fråga som hanteras genom motioner till kongressen. Dessa beslut fattas inom själva kongressens verksamhet. Därför kan inte det föreslagna åtagandet till redaktionsutskottet i denna motion behandlas.

Första och fjärde att-satsen i motionen behandlas under programmets underrubrik Trygghet genom hela livet, stycke 9.

Andra och tredje att-satsen i motionen behandlas under programmets prioriterade punkter.

***Med anledning av ovanstående föreslår
förbundsstyrelsen kongressen besluta att:***

- Besvara första att-satsen
- Avslå andra att-satsen
- Avslå tredje att-satsen
- Avslå fjärde att-satsen

Motion Räf.23

Motionär

Fredrik Mattsson, avdelning 13 Borlänge

Arbetsgivarens rätt att förlägga sommarsemester

Enligt dagens lagstiftning om semesterns förläggning har arbetsgivaren rätt att förlägga semester juni, juli och augusti. Midsommarafton infaller alltid vecka 25 och enligt nuvarande lagstiftning får arbetsgivaren förlägga huvudsemestern från vecka 24 vilket innebär ett stort bortfall av bemanning. Detta under en av Sveriges största högtider då majoriteten av företag har ett högre behov av bemanning. I och med det ökar behovet för provisorisk inhyrd bemanning. Om arbetsgivaren kunde förlägga huvudsemestern först vecka 26 hade det skapat mer stabil bemanning under midsommarhögtiden samt minska behovet av otrygga anställningar som inhyrd bemanning kan skapa.

Nuvarande lagstiftning försvårar för barnfamiljers semesterplaneringar då skolförordningen reglerar att läsårets start är i augusti månad och slut i juni månad samt visar trenden att start infaller mellan 12-24 augusti och slut infaller mellan 5-20 juni. Om man begränsar huvudsemesterns förläggning mellan vecka 26 och vecka 33 minimerar man riskerna att föräldrar har

semester innan skolväxling och efter skolväxling, det innebär enklare semesterplanering och mer semester tillsammans med barnen, då många föräldrar uttryckligen inte vill spendera sin semester utan sin familj.

Kongressen föreslår

1 att Handels under kommande kongressperiod ska verka för att politiken ska förstärka att semesteren i regel förläggs mellan vecka 26–33.

Förbundsstyrelsens utlåtande över motion RåF.23

Att kunna planera sin semester på ett sätt som fungerar för både familjeliv och arbetsliv är viktigt.

Förslaget om att lagstifta om en förläggning av huvudsemester mellan vecka 26–33 har en god intention. Men förbundsstyrelsen bedömer att det i praktiken är mycket svårt att genomföra på ett sätt som fungerar för hela arbetsmarknaden. Semesterförläggning är en viktig del av arbetsvillkoren, men det finns stora skillnader mellan branscher, företag och orter. Därför menar förbundsstyrelsen att detta är en fråga som bäst hanteras i lokala förhandlingar, där hänsyn kan tas till både verksamhetens behov och individens önskemål.

Med anledning av ovanstående föreslår förbundsstyrelsen kongressen besluta att:

- Avslå motionen

Motion RåF.24

Motionär

Linda Modin, avdelning 13 Borlänge

Rätten för föräldrar att gå ned i arbetstid till och med att barnet är 12 år gammalt

Enligt nuvarande föräldraledighetslag har föräldrar rätt att gå ned i arbetstid med upp till 25 procent tills barnet fyller 8 år eller avslutar sitt första skolvår.

I dagens samhälle har vi en arbetstid som är så pass hög att föräldrar ej har tid att spendera med sina barn och till den graden att dagarna tillsammans med barnen är så knappa att uppfostran, skolning och kvalitetstid blir negativt drabbade. I LOs jämställdhetsbarometer under punkt 05, Kombi-nera lönearbete med omsorgsansvar, talar man tydligt om svårigheterna med att vara löntagare och ha barnfamilj. Detta yrkande kan vara ett steg mot ett enklare vardag.

SvT kom ut med ett reportage som hänvisade till en rapport från Uppsala universitet om att nior som gjort nationella proven fick 6% av eleverna under-

känt i läsförståelse och 15% av eleverna fick underkänt i skrivförmåga, får föräldrar mer tid med sina barn i ung ålder kan detta förebyggas i tidig ålder.

Enligt Socialstyrelsens kartläggning av första linjens verksamhet för barn och unga med psykisk ohälsa visar det sig att psykisk ohälsa ökar bland alla åldrar och kön hos barn. Med detta yrkande möjliggör man för föräldrarna att minska psykisk ohälsa för sitt barn. Barnkonventionen röstades också igenom 2018 som innehåller principer för barnens rättigheter, vi borde ta kamp för att öka föräldrars möjlighet att följa och stärka konventionen.

För att åter ge tillbaka en del av makten över sitt eget barn och dess utveckling som ger barnen bättre läsmöjligheter, uppfostran som föräldrarna styr över och en ökad livsglädje hos barnen som får spendera mer tid tillsammans med sina föräldrar anser jag att man ska genomföra en förbättring i kollektivavtalet med att föräldrar ska ges rätt att gå ned i arbetstid tills barnet fyllt 12 år.

För att bättre anpassa arbetslivet till familjelivets behov och ge föräldrar möjlighet att spendera mer tid med sina barn under de mest utvecklande och kritiska åren i barnens liv, föreslås att denna rättighet förlängs till att gälla tills barnet fyller 12 år.

Kongressen föreslås

1 att Handels under kongressperioden arbetar för att politiken ska verka för att föräldraledighetslagen förstärks med möjlighet att gå ned i arbetstid till att barnet fyllt 12 år.

Förbundsstyrelsens utlåtande över motion RÄF.24

Förbundsstyrelsen tackar motionären för en välformulerad motion om föräldrars behov av att spendera mer tid med sina barn. Deltidsarbetande kvinnor är den grupp som i högst utsträckning arbetar utanför vardagar på obekväma arbetstider, och är därmed särskilt beroende av att kunna påverka sina arbetstider för att kunna kombinera arbete och familj (LO, Sveriges Jämställdhetsbarometer, 2018).

Samtidigt ser förbundsstyrelsen en risk med att den obetalda ledigheten som motionären föreslår oftast används av kvinnor och att det i sig innebär att den ojämna fördelningen av betalt och obetalt arbete mellan kvinnor och män vidmakthålls och förstärks. Det riskerar att befästa kvinnors huvudansvar för hem och familj, samtidigt som det får negativa ekonomiska konsekvenser på lång sikt. Dessutom arbetar många av Handels medlemmar redan idag deltid.

Förbundsstyrelsen ser snarare ett behov för Handels medlemmar att kunna ta ut enstaka dagar för att vara med sitt barn, för att exempelvis kunna vara ledig vid studiedagar och lov dagar. För de föräldrar som har barn med vårdbehov är behovet delvis ett annat. Därför finns möjlighet att få

omvårdnadsbidrag på 25 %, 50 %, 75 % eller fullt bidrag beroende på vårdbehov fram tills barnet fyllt 19 år.

**Med anledning av ovanstående föreslår
förbundsstyrelsen kongressen besluta att:**

- Avslå motionen

Motion Räf.25

Motionär

Anette Jansson, avdelning 1 Malmö

Barnomsorg - en rättighet för alla

Familjer där förälder/föräldrar arbetar inom handeln är i stort behov av att samhällsviktiga funktioner såsom barnomsorg tillhandahålls på tider utanför dom konventionella kontorsarbetstiderna.

OB-barnomsorg är en förutsättning för att många Handels medlemmar ska få ihop livet på ett vettigt sätt och på sikt kunna jobba kvar i branschen.

Med några få undantag är dagens barnomsorg uppbyggd kring kontorsarbetstider och två vuxna i hushållet. Detta får förödande konsekvenser för ensamstående föräldrar i vår bransch.

Kongressen föreslår

- 1** att Handels verkar för en väl utbyggd OB-barnomsorg genom att texten "Vi vill även se en väl utbyggd OB-barnomsorg" läggs till i Handlingsprogram för En rättvis framtid, sidan 6, rad 30.

Förbundsstyrelsens utlåtande över motion Räf.25

Förbundsstyrelsen tackar motionären för en viktig motion. Vi delar fullt ut motionärens syn på att tillgång till barnomsorg under obekväma arbetstider är en förutsättning för att våra medlemmar ska kunna kombinera arbete och familjeliv. Det gäller särskilt i en bransch som präglas av schemalagt arbete på kvällar, helger och tidiga morgnar.

Vi vill understryka att förbundsstyrelsen skriver i programmet att barnomsorg måste utformas efter arbetares villkor, inte endast utefter kontorsnormens. Detta är en central formulering som rymmer både behovet av OB-barnomsorg och synen på barnomsorg som en förutsättning för att våra medlemmar ska kunna delta fullt ut i arbetslivet.

Då motionen är helt i linje med förbundsstyrelsens uppfattning, vill vi bifalla motionen men avser inte ändra formuleringen i programmet eftersom vi anser att nuvarande skrivning täcker in andemeningen i motionen.

**Med anledning av ovanstående föreslår
förbundsstyrelsen kongressen besluta att:**

- Bifalla motionen

Motion RÄF.26

Motionär

Robin Land, avdelning 2 Trollhättan

Barnomsorg på obekväm arbetstid

Vi anser att det är viktigt att belysa vikten av tillgänglighet med barnomsorg på obekväm arbetstid, då våra medlemmar arbetar på många olika arbetstider.

Detta bör finnas med i dokumentet om Rättvis Framtid.

Kongressen föreslår

- 1 att i dokumentet Rättvis Framtid förtydliga vikten av tillgänglig barnomsorg på alla dygnets tider.

Förbundsstyrelsens utlåtande över motion RÄF.26

Förbundsstyrelsen delar fullt ut motionärens uppfattning att tillgång till barnomsorg under obekväma arbetstider är en avgörande rättvisefråga för Handels medlemmar. Ett arbetsliv som sträcker sig över tidiga morgnar, sena kvällar och helger kräver ett välfungerande omsorgssystem som är anpassat efter verkliga arbetstider, inte efter ett kontorsnormerat 8-17-liv.

En barnomsorg som inte anpassas utifrån Handels medlemmars och många andra löntagares arbetsliv gör det svårt att kombinera familj med arbete.

Tillgänglig barnomsorg på arbetares villkor finns redan med i handlingsprogrammet, men förbundsstyrelsen anser att motionärens skrivning förstärker stycket i programmet.

Motionen har gett upphov till ny text inom "Trygghet genom hela livet" i stycke 8 som lyder "Barnomsorg bör därför finnas tillgänglig på dygnets alla timmar".

**Med anledning av ovanstående föreslår
förbundsstyrelsen kongressen besluta att:**

- Bifalla motionen

Motion RÄF.27

Motionär

Avdelningsstyrelsen, avdelning 36 Uppsala

Hur ska vi orka hela vägen fram?

Det är inte någon hemlighet att vi förväntas jobba högre upp i åldrarna innan vi eventuellt kan ha råd att gå i pension. Hemligheten är hur ska vi orka jobba till 69, 70 eller kanske till och med till 71 år. Ingen verkar ha ett bra svar.

I ett samhälle och arbetsliv präglad av stora orättvisor, har många med hög lön stora möjligheter att påverka sitt arbete och jobba hemifrån samtidigt som många med lägre lön har mycket små möjligheter att påverka sitt arbete och kan aldrig arbeta hemifrån, här blir det tydligt att något måste förändras. De som har störst möjlighet att jobba till hög ålder har minst behov av att göra det och de som har störst behov att jobba till hög ålder har minst möjlighet att orka och kunna göra det på grund av hårdare slitigare jobb med mer starkt styrt arbete.

Lagen om anställningsskydd ger oss rätten att jobba kvar till i nuläget 69 år och den gränsen förväntas höjas automatiskt i takt med att den så kallade riktåldern för pension ändras. Problemet för många av våra medlemmar är att många av våra yrken har ett så högt tempo, tuff arbetsmiljö, dåliga arbetstider, höga krav och mycket stress att få av oss har en rimlig chans att orka jobba till 69. Särskilt inte de med en heltid eller stora deltidstjänster. Samtidigt jobbar vi som förbund hårt för att fler medlemmar skall få heltid eller större deltidstjänster.

Vi måste öka våra medlemmars lagliga rätt att inte bara kvarstå i anställning efter 65, som var den gamla pensionsåldern, utan även öka deras rätt att kvarstå i anställning även om de inte orkar jobba lika många timmar per vecka som tidigare. Vi måste ha laglig rätt att behålla vår anställning efter 65 år och minska veckoarbetstiden på våra villkor för att ha något som liknar en chans att orka jobba några år till.

Kongressen föreslås

1 att i handlingsprogram för rättvis framtid under punkt 3 trygghet genom hela livet sid 6 på rad 36 efter punkt lägga till följande text: "Handels ska därför verka för att alla anställda ska ha rätt att på ett rimligt sätt och på eget initiativ minska sin veckoarbetstid när de närmar sig riktåldern för pension".

Förbundsstyrelsens utlåtande över motion Räf.27

Förbundsstyrelsen vill tacka motionären för en välgrundad och viktig motion. Det är ett faktum att många av Handels medlemmar har fysiskt och psykiskt krävande jobb som gör att de sällan har förutsättningar att arbeta till pensionsåldern.

Vi håller helt med motionären om att det behövs fler möjligheter att på egna villkor trappa ner arbetstiden inför pension, inte minst för dem med tunga arbeten.

Påverkansarbetet för möjligheten att gå i deltidspension och för en så kallad knegarpension som gör att antal år i arbetslivet ska räknas, inte endast lön, pågår både inom LO i en särskild pensionsarbetsgrupp och gentemot politiken. Handels påverkar via LO även politikerna som sitter i den block-överskridande pensionsgruppen och utredningar som gruppen gör.

Efter en lång tids påverkan från Handels och LO presenterade Socialdemokraternas partiledare Magdalena Andersson i sitt första maj-tal i år ett förslag om höjd pension efter 40 års arbete och möjlighet att gå ner i arbetstid mot slutet av arbetslivet utan att pensionen blir lägre. Det är resultatet av facklig-politisk samverkan och ett arbete som bland annat Handels ligger bakom.

Motionen har gett upphov till följande text i avsnittets stycke 9: "Därför behöver det bli möjligt att gå i deltidspension mot arbetslivets slut utan att det påverkar pensionens storlek".

Med anledning av ovanstående föreslår förbundsstyrelsen kongressen besluta att:

- Bifalla motionen

Motion Räf.28

Motionär

Linda Larsson, avdelning 24 Göteborg

Förstärk pensionen

Idag på många arbetsplatser så har det blivit en mer slimmad organisation där de anställda har fått en tuffare arbetsmiljö och har svårt att kombinera arbetsliv med familjeliv. Vi vet att en stor del av anställda inom handeln inte orkar arbeta ett helt arbetsliv utan de blir utslitna på vägen och sjukskrivna eller till och med får sjukersättning. Arbetsgivarna har ett stort ansvar för de anställdas arbetsmiljö men det räcker inte med det.

Den allmänna pensionen måste förstärkas och förbättras. Därför vill jag lägga till text på sidan 6 rad 39.

Kongressen föreslår

1 att målsättningen ska vara att pensionsåldern sänkts istället för att höjas.

Förbundsstyrelsens utlåtande över motion Räf.28

Vi delar motionärens bild av att många inom handeln har en tuff arbetsmiljö, där det kan vara svårt att orka ett helt yrkesliv utan att slitas ut. Det är en verklighet som vi tar på stort allvar.

Förbundsstyrelsen instämmer i att pensionssystemet behöver förbättras, särskilt för dem med tunga arbeten och låga inkomster. Vi har tydligt tagit ställning mot att pensionsåldern ska höjas.

Däremot har Handels ännu inte tagit ställning för att pensionsåldern bör sänkas, vilket föreslås i motionens att-sats. Istället förespråkar vi andra lösningar som kan bidra till ett hållbart arbetsliv – till exempel möjligheten till deltidspension eller andra insatser som gör att fler orkar arbeta fram till den nuvarande pensionsåldern.

Med anledning av ovanstående föreslår förbundsstyrelsen kongressen besluta att:

- Avslå motionen

Motion Räf.29

Motionär

Avdelning 36 Uppsala

Trygghet på ett enkelt sätt

De arbetsgivare som tecknat kollektivavtal betalar även in pengar till de anställdas framtida pension. I många avtalsområden betalar arbetsgivaren in 4,5 % utöver de anställdas löner till avtalspensionen från och med att den anställda fyller 22 år. I många av våra avtal har vi dessutom förhandlat fram extra insättningar utöver detta. Detta innebär även för en deltidsanställd Handelsmedlem ganska många tusenlappar per år. Ca 10 000 kr per år är ingen ovanlighet. Efter ett helt yrkesliv kan det mycket väl handla om ca 1-1,5 miljoner kronor i pengapåsen!

Om den anställda avlider innan avtalspensionen hunnit betalas ut måste den anställda ha valt till ett återbetalningsskydd för att undvika att hela sparkapitalet tillfaller de generationskamraterna som inte heller valt återbetalningsskydd. Att välja till återbetalningsskyddet innebär att hela sparkapitalet betalas ut till den anställdes make/maka/sambo eller barn. Vi som fackförbund och även LO rekommenderar att de anställda väljer till återbetalningsskydd för att ge de efterlevande en ökad trygghet och ge

efterlevande en större chans att till exempel kunna bo kvar i bostaden.

Återbetalningsskyddet är en form av livförsäkring som inte kostar något utan endast innebär att den anställda inte får extra pengar i form av arvsvinst. Arvsvinsten uppgår för yngre anställda till endast några fåtal tiokronor per år. Om den anställda väntar med att välja till återbetalningsskyddet mitt i arbetslivet är risken stor att hälsodeklarationen inte blir godkänd och skyddet uteblir för "gamla" pengar.

För att underlätta för våra medlemmar och övriga anställda föreslår jag att återbetalningsskyddet skall vara automatiskt förval men skall kunna väljas bort för den som absolut inte vill ha det. Kommunal har till exempel för ett antal år sedan infört detta på flera avtalsområden. Det har inneburit stora ekonomiska bekymmer för allt för många anställdas efterlevande på grund av att den avlidne ej valt till återbetalningsskydd. Det är dags att Handels följer Kommunals exempel.

Kongressen föreslår

1 att Handels ska verka för att återbetalningsskyddet skall vara automatiskt förval i avtalspensionerna och att möjlighet skall finnas att välja bort det för den som absolut inte vill ha det.

Förbundsstyrelsens förslag till beslut över motion RåF.29

Förbundsstyrelsen instämmer i att frågan om återbetalningsskydd vid avtalspension har stor betydelse för tryggheten för efterlevande. Vi delar motionärens uppfattning att det är viktigt att våra medlemmar informeras om möjligheten att välja till skyddet, och att fler borde göra ett aktivt val.

Men förbundsstyrelsen anser inte att Handels ska verka för att återbetalningsskyddet ska vara ett förvalt val. Vi avstyrker motionens förslag av flera skäl:

1. Återbetalningsskydd är inte rätt för alla

Ett automatiskt återbetalningsskydd skulle omfatta samtliga medlemmar – även de som saknar anhöriga eller medvetet valt bort skyddet. Många av Handels medlemmar lever i hushåll utan barn, är ensamstående eller har ingen partner, och vill därför i stället få en högre pension. För dem innebär ett återbetalningsskydd att pensionskapitalet "fryser inne" om de avlider före pensionsålder – eftersom det inte finns någon att betala ut pengarna till. Ett sådant system innebär alltså ett ekonomiskt avbräck utan trygghetsnytta.

2. Förvalt skydd slår mot pensionsnivån – särskilt för unga

Handels medlemmar är ofta unga och börjar tjäna in till avtalspension redan vid 22 års ålder (och extra avtalspension från 25 års ålder, t.ex. i Svensk

Handel-avtalen). Ett automatiskt återbetalningsskydd under ett helt yrkesliv innebär att medlemmen går miste om arvsvinster som annars skulle kunnat förstärka pensionen betydligt. Det kan handla om tiotusentals kronor.

Vi ser i praktiken att många medlemmar som inte har valt återbetalningsskydd får en förstärkt pension tack vare arvsvinster från andra i samma åldersgrupp som avlider före pension. Ett generellt förval skulle minska denna möjlighet markant, vilket inte är förenligt med målet om ekonomisk trygghet för hela livet.

3. Ett nytt förval skulle skapa ett glapp och öka ojämlikheten

Om Handels verkar för ett nytt förval i framtida avtal, kommer det uppstå ett glapp mellan de medlemmar som redan gjort ett aktivt val (eller inte gjort något alls), och de som automatiskt får återbetalningsskydd i framtiden. Detta skapar orättvisa villkor mellan medlemmar i samma generation, och kan leda till att de som i dag saknar skydd både går miste om arvsvinster och samtidigt inte får återbetalningsskydd – eftersom skyddet inte gäller retroaktivt.

4. Komplexiteten kräver individuella val – inte universallösningar

Familjesituationer i dag är komplexa och ser olika ut genom livet. Det finns inte en lösning som passar alla. Vi menar att varje medlem behöver få tydlig och tillgänglig information för att själv kunna ta ansvar och fatta ett informerat beslut – utifrån sin livssituation. Det kan handla om att välja återbetalningsskydd, sjuk- och efterlevandeskydd eller att förlita sig på TGL (tjänstegrupplivförsäkringen). Ett förvalt alternativ riskerar att ta detta ansvar ifrån individen och samtidigt försämra pensionen i onödan för många.

5. Problemen motionären pekar på är begränsade – men konsekvenserna av förvalt skydd är breda

Förbundsstyrelsen ser behovet av ökad medvetenhet, men anser inte att problemet är av sådan omfattning att det motiverar en generell förändring. Det handlar ytterst om att skydda valfriheten – och skydda pensionsnivåerna – för majoriteten av våra medlemmar.

Med anledning av ovanstående föreslår förbundsstyrelsen kongressen besluta att:

- Avslå motionen

Motion RÄF.30

Motionär

Avdelning 3 Halmstad

Diabetes, den svenska folksjukdomen, Folksams diagnosförsäkring och Folksams försäkring medlemsbarn.

Diabetes kan närmast beskrivas som den moderna svenska folksjukdomen. Uppskattningsvis har cirka 600 000 personer diabetes, där typ 2 är den vanligaste med 85-90% av sjukdomsfallen. I rapporter från folkhälsomyndigheten uppskattas även att antalet personer som lever med diabetes utan att känna till det till 150 000 personer.

Diabetes slår ett hårt slag mot de drabbades liv och är ett rejält hot mot den svenska folkhälsan. Vad som är sorgligt är att både typ 1 (insulinproduktionen har avstannat helt) och typ 2 (där personen har kvar viss otillräcklig insulinproduktion) ökar kraftigt i Sverige, även bland barn och ungdomar. Globalt sett ökar typ 2-diabetes snabbt, nyinsjuknade i Sverige varje år är cirka 40 000 personer och diabetes typ 1 ökade med 62 % hos barn under fem års ålder mellan 2018 och 2022. Av de barn som insjuknade i typ 1 behövde en tredjedel faktiskt intensivvård då diabetes diagnosticerats sent i barnens insjuknandeförlopp, trots att symptomen är tydliga och diagnos ställs med ett enkelt blodprov.

Mycket positiv forskning pågår men forskningen har inte riktigt knäckt gåtan om hur vi ska komma underfund med diabetes.

I detta läge finner jag det ytterst beklagligt att Folksams diagnosförsäkring ej längre ger ersättning vid insjuknande i diabetes. Ej heller försäkringen medlemsbarn ger ersättning vid insjuknande för barn till medlem.

Jag har själv sett hur personer nära mig har drabbats av diabetes och hur kollegor på jobbet har utvecklat diabetes och sett sitt yrkesliv försvåras betydligt. Att jobba på ett lager, i en butik eller jobba stående hela dagen som frisör, kan vara nog så fysiskt påfrestande, lägger man till diabetes på det blir det desto svårare, dessutom till ett ekonomiskt bortfall då vi vet att diabetiker i större omfattning har sjukfrånvaro från sitt arbete. Diabetiker kan ej få särskilt högriskskydd från försäkringskassan då de är en grupp som hamnar mellan stolarna då de har förhöjd sjukfrånvaro men ej tillräckligt hög för att räknas in som en grupp som kvalificerar sig för det särskilda högriskskyddet.

Tidigare fick de av våra medlemmar som blev diagnosticerade med diabetes en ersättning från vår diagnosförsäkring hos Folksam. Sedan ett antal år tillbaka får de ej det. Jag har förtvivlat svårt att förklara för medlemmar varför

medlemmar som är äldre än dem och har fått pengar från försäkringen är mer värda än yngre medlemmar som idag ej kan erhålla ersättning.

När det gäller medlemsbarn anser jag att Handels ska göra sitt yttersta för att påverka Folksam att införa diabetes som diagnos som ger ersättning. Pengar är inte allt men det kan vara lite plåster på sårerna för de av våra medlemmar som har barn som drabbas av en sjukdom som vi vet påverkar livskvaliteten hos våra barn.

Kongressen föreslår

- 1** att Handels påverkar Folksam att återinföra diabetestyperna som diagnoser som erhåller ersättning i Folksams diagnosförsäkring.
- 2** att Handels påverkar Folksam att införa diabetestyperna som diagnoser som erhåller ersättning i Folksams försäkring medlemsbarn.
- 3** att Handels påverkar politiken att ändra reglementet som styr det särskilda högriskskyddet så att diabetiker kan dra nytta av högriskskyddet i sjukförsäkringssystemet.

Förbundsstyrelsens utlåtande över motion RåF.30

Förbundsstyrelsen delar motionärens engagemang och oro inför hur diabetes påverkar många av våra medlemmars liv, både som egen diagnos och i deras familjer. Vi bekräftar att diabetes är en växande folksjukdom som medför både medicinska och sociala konsekvenser, särskilt i arbetslivet där många av våra yrken ställer fysiskt höga krav. Den oro som uttrycks i motionen är därför fullt begriplig.

Samtidigt vill förbundsstyrelsen förklara varför vi inte kan tillstyrka de förslag som motionären för fram.

Folksams diagnosförsäkringar utformas enligt en modell som bygger på Världshälsoorganisationens (WHO) internationella bedömningar av olika sjukdomars konsekvenser. Dessa bedömningar utgår från vilken grad av livspåverkan och funktionsnedsättning olika sjukdomar förväntas leda till, och i vilken omfattning individens vardagsliv, arbetsförmåga och livslängd påverkas.

Alla diagnoser bedöms inte ge rätt till ersättning, även om de är allvarliga. I stället bedöms de utifrån ett funktionspåverkande och medicinskt risk-baserat perspektiv. Diabetes typ 2, som ofta är livslång men behandlingsbar med god prognos, bedöms i dag inte uppfylla kriterierna för att ge en diagnosersättning. Det är en försäkringsteknisk avvägning – inte ett uttryck för att sjukdomen tas lätt på.

Vid insjuknande i typ 1-diabetes, som ofta sker hos barn, görs ett undantag från den vanliga ettåriga väntetiden för bedömning av medicinsk invaliditet. I dessa fall görs en omedelbar bedömning, baserat på läkarintyg eller

journal, och invaliditetsersättning ges direkt – normalt 15 %. Detta är en branschgemensam praxis bland försäkringsbolag.

Utöver denna ersättning kan vårdnadshavare till ett barn som insjuknar i typ 1-diabetes också få ersättning för:

- sjukhusvistelse,
- vård i hemmet,
- tillfällig föräldrapenning för allvarligt sjukt barn,
- omvårdnadsbidrag,
- kostnader för läkarbesök, mediciner och sjukresor (efter självrisk).

Det innebär att barnförsäkringen redan i dag ger ett ekonomiskt skydd vid typ 1-diabetes, även om det inte sker genom ett specifikt diagnosmoment.

Handels samarbetar med Folksam i utformningen av medlemsförsäkringar, men vi är inte försäkringsgivare. Försäkringsvillkor baseras på medicinsk expertis, statistik och försäkringsteknisk modellering. Diagnosersättningar måste bygga på objektiva, jämförbara kriterier och får inte bestämmas utifrån politisk vilja eller enskilda diagnosers symbolvärde, hur förståeliga de än är.

Vi delar motionärens uppfattning att personer med kronisk sjukdom – inklusive diabetes – riskerar att hamna mellan stolarna i sjukförsäkrings-systemet. Högriskskyddet är i dag snävt definierat och omfattar få.

Men att öppna upp högriskskyddet utifrån diagnoser snarare än faktisk sjukfrånvaro och nedsatt arbetsförmåga riskerar att skapa ett orättvist och ineffektivt system. Handels arbetar därför för att reformera sjukförsäkringen i stort, inte för att addera specifika diagnoser till särskilda skydd.

Förbundsstyrelsen bedömer sammantaget att de skydd som efterfrågas redan till stor del finns inom ramen för befintliga försäkringslösningar.

Där skydd saknas bör lösningarna bygga på objektiva kriterier och rättvis tillgång, inte på utpekande av enskilda diagnoser. Därför avslår vi motionens samtliga förslag.

***Med anledning av ovanstående föreslår
förbundsstyrelsen kongressen besluta att:***

- Avslå första att-satsen
- Avslå andra att-satsen
- Avslå tredje att-satsen

Motioner under rubriken 5.

Ett bättre utbildningssystem

Motion RäF.31

Motionär

Shpat Uka, avdelning 6 Helsingborg

Vi tar kampen för en rättvis framtid, 5. Ett bättre utbildningssystem

Rättvisare omställningsstudiestöd för arbetarna.

Omställningsstudiestödet för arbetare är en viktig åtgärd för att säkerställa en rättvis och hållbar arbetsmarknad. När stora förändringar sker inom näringslivet, som teknologiska framsteg eller omstruktureringar, kan många arbetare riskera att förlora sina jobb. Omställningsstudiestödet ger dessa arbetare stöd att snabbt ställa om, både genom utbildning och ekonomisk hjälp, vilket gör att de kan hitta nya arbetsmöjligheter och anpassa sig till förändrade krav på arbetsmarknaden. Detta är särskilt avgörande i en tid då globalisering och automatisering omformar arbetslandskapet snabbt. Genom omställningsstudiestödet kan vi undvika att arbetare hamnar i långvarig arbetslöshet och säkerställa att de har möjlighet att utvecklas och bidra till framtidens arbetsmarknad. Det är därför extra viktig att vi tar större kamp så att omställningsstudiestödet ska bli rättvisare och finnas till nytta för arbetarna.

Kongressen föreslår

- 1 att göra ett texttillägg i handlingsprogrammet Vi tar kampen för en rättvis framtid, stycke 5 Ett bättre utbildningssystem rad 13 efter Det nyligen införda omställningsstudiestödet måste fungera bättre för arbetare: "Detta arbetet måste vi växla upp".

Förbundsstyrelsens utlåtande över motion RäF.31

Förbundsstyrelsen delar motionärens uppfattning om att omställningsstudiestödet (OSS) är en viktig reform för att möjliggöra ett mer hållbart och rättvist arbetsliv, särskilt i tider av omställning, strukturella förändringar och teknologisk utveckling. Det är avgörande att arbetare ges reella möjligheter till vidareutbildning, kompetensutveckling och karriärskiften.

Omställningsstudiestödet är en statlig förmån via CSN, baserad på ett avtal mellan LO och Svenskt Näringsliv. Det är alltså inte Handels som äger frågan,

utan vi påverkar främst genom LO, CIKO och dialog med ansvariga myndigheter. Inom ramen för detta fortsätter vi att bevaka att stödet fördelas rättvist, att det fungerar för våra medlemmar och att arbetarkollektivet inte halkar efter.

CIKO (LO:s omställningsorganisation) har i uppdrag att stödja medlemmar i uppsägning, omställning och studier. TSL (Trygghetsfonden LO-SN) har en aktiv roll i att stödja medlemmar som riskerar arbetslöshet genom bland annat arbetsträning, vägledning och utbildning. Vi har representanter i CIKO:s styrelse och i TSL:s kommitté och ger återkoppling direkt från förbundens perspektiv.

Dessutom hålls informationstillfällen för medlemmar och förtroendevalda, där vi aktivt sprider kunskap om möjligheten att söka stödet, och vilka andra vägar som också finns, till exempel TSL-stöd eller kompletterande försäkringar.

Vi är samtidigt medvetna om att införandet av stödet inte varit utan brister. Särskilt i inledningen upplevde många lång handläggningstid hos CSN, otydlighet kring regelverket och svårigheter att få besked i tid. Dessa problem har dock uppmärksammats, och flera förbättringar har redan genomförts. Inför ansökningsomgången den 1 april 2024 har CSN infört tydliga lättnader i både villkor och kontroll, och handläggningstiderna har kortats avsevärt.

Ett centralt argument i motionen är att arbetare inte får likvärdig tillgång till stödet som tjänstemän. Det är en viktig fråga – men det är också viktigt att se på den faktiska utvecklingen. Fördelningen i dag är ungefär 45 % arbetare och 55 % tjänstemän. Det innebär att skillnaderna inte är så stora som tidigare. Att tjänstemän något oftare söker stödet beror bland annat på att de i regel omfattas av det nya huvudavtalet vilket ger mer generös ekonomisk kompensation – vilket skapar ett större ekonomiskt incitament att ta tjänstledigt för studier. Detta är dock en fråga om olika avtal och förutsättningar, inte ett uttryck för orättvisa i själva omställningsstudiesystemet.

I handlingsprogrammets utbildningsavsnitt understryker vi redan att omställningsstudiestödet måste fungera bättre för arbetare. Det motsvarar exakt den riktning som motionären vill förstärka. Vi ser dock inte behov av att lägga till ytterligare skrivningar. Att "växla upp" arbetet är redan något som sker via de strukturer vi har. Därför ser förbundsstyrelsen inget behov av att lägga till ytterligare skrivningar.

***Med anledning av ovanstående föreslår
förbundsstyrelsen kongressen besluta att:***

- Besvara motionen

Motion Räf.32

Motionär

Avdelningsstyrelsen avdelning 36 Uppsala

Svenska modellen en del av hela skolan

Vi kan idag se att alltför många ungdomar vi möter inte har en aning om vad facket eller den svenska modellen är för något. Samhället har förändrats sedan år tillbaka där vi ser mer tanke på jaget än laget. För att återupprätta laget framför jaget så ser vi att vi behöver utbilda våra barn och ungdomar, redan från grundskolan med vad som sätter löner i svenska samhället och hur det kommer till, detta vore en självklarhet i läroplanen för såväl grundskola som gymnasier att alla ska veta hur vårt samhälle är uppbyggt.

Talar vi om redan från årskurs 3 hur samhället ser ut enkelt för att sedan i årskurs 6, 8 och sedan i gymnasiet fördjupa ytterligare så skulle det troligen se annorlunda ut idag och vikten av solidaritet skulle vara viktigare än egenintresset.

Kongressen föreslår

1 att följande text ändras i handlingsprogrammet för rättvis framtid under punkt 5 ett bättre utbildningssystem sid 8 rad 19 efter punkten.

”Kunskap om hur arbetsmarknaden och partsmodellen fungerar, bör återinföras i den grundläggande samhällskunskapen för såväl grundskola som gymnasieskola”.

Motion Räf.33

Motionär

Avdelningsstyrelsen avdelning 18 Eskilstuna

Den svenska arbetsmarknadsmodellen, en del av svensk skola kapitel 5, rad 20-21

Redan som ung behöver man förstå det samhälle man befinner sig i och det finns få platser i vår samhällsstruktur som faktiskt når de allra flesta av oss frekvent under barn- och ungdomsåren, den platsen är våra skolor.

Tidigare har man i grund- och gymnasieskolan haft skrivningar i läro- och ämnesplaner som öppnat upp för samtal om, och medvetandegörande av, den modell som svensk arbetsmarknad vilat på under modern tid.

Den svenska arbetsmarknadsmodellen, där arbetsgivare och fackförbund, i mycket stor utsträckning påverkar de villkor som ska gälla på svensk arbetsmarknad genom kollektivavtal och överenskommelser, istället för lagstiftade lägsta löner m.m., har tjänat vårt samhälle väl.

Nu tycks man, redan inför höstterminen 2025, komma att riva upp delar av ämnesplaner och läroplaner, ta bort de utbildningsdelar som ska ge kunskap om vår svenska partsmodell, och ersätta detta med ämnen som "entreprenörskap" och satsningar på UF-företagande.

Det är självklart viktigt att unga får kunskap om hur de kan utveckla sitt eventuella entreprenörskap, men faktum är att vår svenska offentliga sektor och det privata näringslivet i än större grad behöver anställda som förstår vikten av att utveckla arbetslivet och den partsmodell som är Sverigeunik!

Kongressen föreslår

- 1** att besluta om texttillägg på sidan 8, rad 21 efter
"bör återinföras i den grundläggande samhällskunskapen":
"inom så väl grund- som gymnasieskola".

Motion Räf.34

Motionär

Avdelningsstyrelse avdelning 18 Eskilstuna

Den svenska arbetsmarknadsmodellen, en del av svensk skola sidan 11, rad 21

Redan som ung behöver man förstå det samhälle man befinner sig i och det finns få platser i vår samhällsstruktur som faktiskt når de allra flesta av oss frekvent under barn- och ungdomsåren, den platsen är våra skolor.

Tidigare har man i grund- och gymnasieskolan haft skrivningar i läro- och ämnesplaner som öppnat upp för samtal om, och medvetandegörande av den modell som svensk arbetsmarknad vilat på under modern tid.

Den svenska arbetsmarknadsmodellen, där arbetsgivare och fackförbund, i mycket stor utsträckning påverkar de villkor som ska gälla på svensk arbetsmarknad genom kollektivavtal och överenskommelser, istället för lagstiftade lägsta löner m.m., har tjänat vårt samhälle väl.

Nu tycks man, redan inför höstterminen 2025, komma att riva upp delar av ämnesplaner och läroplaner, ta bort de utbildningsdelar som ska ge kunskap om vår svenska partsmodell, och ersätta detta med ämnen som "entreprenörskap" och satsningar på UF-företagande.

Det är självklart viktigt att unga får kunskap om hur de kan utveckla sitt eventuella entreprenörskap, men faktum är att vår svenska offentliga sektor och det privata näringslivet i än större grad behöver anställda som förstår vikten av att utveckla arbetslivet och den partsmodell som är Sverigeunik!

Kongressen föreslår

1 att Handels ska verka för att kunskapen om den svenska partsmodell som ligger till grund för vår svenska arbetsmarknad, ska ha en tydlig plats i ämnes- och läroplaner i den svenska grund och gymnasieskolan.

Motion Räf.35

Motionär

Lokala ungdomskommittéerna i avdelning 36 Uppsala och avdelning 20 Stockholm

Fackförbundens starka roll i den svenska modellen, och i arbetsmarknaden, är hotad av otillräcklig kunskap

Vår svenska arbetsmarknad och de förutsättningar som där råder är beroende av våra kollektivavtal, den svenska modellen och att våra fackförbund och deras paraplyorganisationer har en styrka gentemot deras arbetsgivar-motsvarigheter.

Idag ser vi hur våra fackförbund konsekvent tappar medlemmar. Det riskerar att skada den svenska modellen, och ha stora konsekvenser för våra unga arbetare som kan förlora sin rätt till den lönenivå som kollektivavtalen säkerställer, till OB-ersättning och till andra tryggheter och ekonomiska rättigheter som vi idag ser som självklarheter.

Utifrån erfarenhet från besök vid gymnasieskolor har vi fått uppfattningen att unga idag inte har lärt sig om fackförbunden, deras historia och deras roll på den svenska arbetsmarknaden. För att säkerställa att vi unga idag, och de unga som kommer efter oss, har trygga anställningar, med löner att leva på, och hållbara arbetsvillkor måste vi se till att våra fackförbund fortsätter ha den starka position som de har idag.

För att vår arbetsmarknad ska fortsätta vila på arbetares intressen krävs att den svenska modellen finns kvar i sin nuvarande styrka, och stärkas ännu mer. Det görs genom att öka kunskapen om den svenska modellen, fackförbunden, och dess roll i den svenska arbetsmarknaden. Detta uppnås genom att inkludera den svenska modellen, och dess historia, i undervisningen i grund- och gymnasieskola.

I enlighet med handlingsprogrammet om en rättvis framtid bör "[k]unskap om hur arbetsmarknaden och partsmodellen fungerar ... återinföras i den grundläggande samhällskunskapen" (sida 8, §5 Ett bättre utbildningssystem, rad 19-20).

Därför yrkar LUK:en i Handels Uppsala:

Kongressen föreslår

- 1** att Handelsanställdas förbund ska verka för att öka kunskaperna om fackförbunden genom att inkludera den svenska modellen, dess parter och dess historia i undervisningen i grund- och gymnasieskola.

Motion Räf.36

Motionär

Fredrik Nyberg, avdelning 16 Linköping

Facklig undervisning i skolan

Om man inte får göra sin röst hörd så går det inte att påverka någon. Idag är det svårare att komma ut till skolor och ge skolinformationer, då det uppfattas delvis som ett politiskt budskap. Nej, stopp, ni får inte komma hit. För mig är det viktigt att utöver skyldigheter, även fortsatt ha rättigheter, rimliga villkor och en lön som går att leva på i framtidens arbetsmarknad. Den svenska modellen behöver som bekant två starka parter för att fungera korrekt. För att bibehålla en förståelse varför vi fackliga är så viktiga behöver vårt budskap komma ut och det i så många sammanhang som möjligt, varav skolan är ett. Om vi inte får komma till skolor och göra skolinformationer så behöver istället informationen komma från skolan självt, genom att få med det i undervisningen i högre grad i SO-ämnet. De folkvalda står för besluten och där behöver vi påverka.

Kongressen föreslår

- 1** att Handels ska påverka politiskt för att i högre grad lyfta facket och den svenska modellen inom skolan.

Förbundsstyrelsens utlåtande över motion RäF.32, RäF.333, RäF.34, RäF.35 och RäF.36

Förbundsstyrelsen delar helt motionärernas uppfattning om att förståelsen för facket, kollektivavtal och den svenska partsmodellen är avgörande för ett demokratiskt och rättvist samhälle. Det är dessutom en grundförutsättning för en god maktbalans på arbetsmarknaden och för upprätthållandet av den svenska modellen. Tyvärr möter vi alltför ofta unga som börjar sina första jobb helt utan kännedom om sina rättigheter, om fackets roll, eller om varför löner och arbetsvillkor ser ut som de gör i Sverige.

Att detta är fallet beror inte på ointresse från unga, utan på politiska beslut som förskjuter makten till arbetsgivares fördel. Att sakna kunskap om hur arbetsmarknaden fungerar, vad facket är och hur ett fackligt medlemskap kan användas, innebär ett underläge vid inträde på arbetsmarknaden.

Fackets roll, kollektivavtalens funktion, arbetsrättens grunder och principen om löner som förhandlas mellan parter är grundpelare i den svenska modellen och grundläggande för att kunna påverka arbetslivet. Men för att nästa generation ska kunna förstå, värdera och försvara den modellen krävs att kunskapen om den finns med redan i skolan och inte först när unga möter arbetslivet.

I Rättvis framtid lyfter vi redan vikten av att kunskap om den svenska modellen och arbetsmarknadens återinförs i skolan, men motionärernas förslag gör att förbundsstyrelsen föreslår att texten ytterligare förtydligas med "i både grundskolan och gymnasieskolan" i stycke 5. Med detta anser förbundsstyrelsen att alla motionerna ska anses vara bifallna.

***Med anledning av ovanstående föreslår
förbundsstyrelsen kongressen besluta att:***

- Bifalla motion Räf.32
- Bifalla motion Räf.33
- Bifalla motion Räf.34
- Bifalla motion Räf.35
- Bifalla motion Räf.36

Motioner under rubriken 6.

Ett fungerande samhälle

Motion RÄF.37

Motionär

Avdelning 3 Halmstad

Fler skyddsrum i närheten av jobbet

2024 fick vi alla broschyren "Om kriget eller krisen kommer" hemskickad. Men förberedelserna i form av skyddsrum för arbetsplatser, lyser med sin frånvaro, inte minst i våra industriområden.

I det industriområde jag arbetar finns ett 30-tal olika företag. Två av dem har skyddsrum, det största och ett utav de minsta. Vårt företag är näst störst.

Vi har inget skyddsrum för våra ca 200 anställda.

Därför vill jag ha med en skrivelse om skyddsrum för arbetsplatser i handlingsprogrammet för en rättvis framtid.

Kongressen föreslår

1 att följande läggs till på förslagsvis rad 28 sid 8 efter första meningen:

"Trots uppmaningar från MSB om att vi lever i en orolig tid, saknar fortfarande flera arbetare skyddsrum i anslutning till sina arbetsplatser, inte minst i stora industriområden dit hundratals arbetare går till jobbet".

2 att följande läggs till som prioritering på sidan 11:

Att verka för att fler skyddsrum byggs på områden med hög koncentration av arbetare. Ambitionen ska vara att alla våra arbetare i händelse av krig ska kunna ta sig till säkerhet inom rimlig tid.

Förbundsstyrelsens utlåtande RÄF.37

Att människor ska känna trygghet i vardagen, även i tider av kris och oro, är en viktig samhällsfråga. Samtidigt menar förbundsstyrelsen att ansvaret för civilförsvar, inklusive tillgång till skyddsrum, ytterst är en statlig uppgift. Det är därför inte en primär uppgift för förbundet att i sitt fackliga handlingsprogram ta ansvar för frågor som ligger långt utanför våra medlemmars arbetsvillkor, löner och arbetsmiljö.

Handlingsprogrammets del om ett fungerande samhälle fokuserar på

investeringar i infrastruktur, bostäder och kollektivtrafik, vilka är områden som har direkt koppling till medlemmarnas vardag och arbetsliv. Att utöka programmet med skrivningar om skyddsrum riskerar att urvattna förbundets prioriteringar och kärnuppdrag.

Förbundsstyrelsen delar oron över samhällsutvecklingen, men menar att påverkansarbetet i dessa frågor bör ske genom bredare LO-samverkan eller via civilsamhällets kanaler, snarare än genom förbundets egna handlingsprogram.

Första att-satsen i motionen behandlas under handlingsprogrammets underrubrik Ett fungerande samhälle, stycke 1.

Andra att-satsen i motionen behandlas under handlingsprogrammets prioriterade punkter.

Med anledning av ovanstående föreslår förbundsstyrelsen kongressen besluta att:

- Avslå första att-satsen
- Avslå andra att-satsen

Motion Räf.38

Motionär

Tomas Andersson, avdelning 36 Uppsala

Enskild motion

Mer bostäder åt folket som folket har råd med!

Det är tyvärr ett faktum att en allt större andel av medborgarnas inkomst går åt till att ha en bostad. I en värld av kraftigt höjda hyror för hyreslägenheter och kraftigt ökande priser på villor och bostadsrätter ackompanjerade av höga räntor, höga el- och fjärrvärmekostnader samt svårare att få lån för alla de med otrygga anställningar och hyvlade anställningskontrakt har bostadssegregationen ökat oacceptabelt. Det byggs alltför få hyreslägenheter och de som byggs har orimligt höga hyror.

Det är dags för en ny bostadspolitik som inte har som huvuduppgift att göda byggföretag, banker och mäklare utan som huvuduppgift att erbjuda bostäder till överkomliga kostnader för vanligt folk. Det behöver byggas fler hyreslägenheter i allmänhet och små, välplanerade lägenheter med låga hyror för ungdomar och andra enpersonershushåll.

Kongressen föreslås

- 1 att Handels verkar för en bostadspolitik som leder till byggande av fler hyreslägenheter med rimliga hyror som vanligt folk har råd med.

Förbundsstyrelsens utlåtande över motion Räf.38

Förbundsstyrelsen delar fullt ut motionärens analys om att dagens bostadspolitik har misslyckats med att garantera bostäder för alla, inte minst för låg- och medelinkomsttagare. Situationen är särskilt allvarig för unga, ensamstående, studenter och dem med otrygga anställningar. Med andra ord drabbar den bristfälliga bostadspolitiken bland annat Handels medlemmar.

Att ha någonstans att bo är samtidigt en grundläggande social rättighet och en förutsättning för att leva ett vuxet, tryggt och självständigt liv. Ändå har många svårigheter att komma in på bostadsmarknaden, oavsett om det gäller den köpta eller hyrda bostadsmarknaden. Många av våra medlemmar har deltidstjänster, visstidsanställningar eller otrygga kontrakt, vilket gör att de inte beviljas lån, nekas förstahandskontrakt eller hänvisas till dyra andrahandsboenden. Situationen förvärras av att det i dag byggs för få hyresrätter med rimliga hyror, och att nyproduktion ofta riktar sig till de med goda inkomster snarare än till dem som faktiskt har det största behovet.

Det är uppenbart att tillgången till en bostad i allt högre utsträckning har blivit en klassfråga, där marknaden får företräde framför vanliga medborgare.

Förbundsstyrelsen anser därför, precis som motionären, att en mer jämlik bostadspolitik måste komma på plats.

Motionärens text återfinns inom Ett fungerande samhället, stycke 3 och följande text "Därför vill Handels se en bostadspolitik som leder till byggande av fler hyreslägenheter med rimliga hyror som vanligt folk har råd med".

Med anledning av ovanstående föreslår förbundsstyrelsen kongressen besluta att:

- Bifalla motionen

Motion Räf.39

Motionär

Avdelningsstyrelsen avdelning 16 Linköping

Rättvis Framtid

Företagen idag investerar i klimatsmarta lösningar gällande värme, el och kyl- och frysdiskar. De skapar reserver för elförsörjning som de samtidigt får bidrag för. Vissa företag har till och med växthus i butik, för att visa på engagemang för en grönare och mer klimatsmart produktion. Konventionellt odlade grönsaker har i snitt färdats 3 000 kilometer, men grödor odlade på arbetsplatsen har inte transporterats alls.

Samtidigt anställer företagen på 3 timmar, 15 timmar, 28 timmar i veckan utsmetat på så många arbetsdagar som möjligt för att täcka upp den

slimmade organisationen på det mest optimerade sättet. Tre timmar i kassan en fredag mellan 18-21 gynnar vinsten för företaget. Men hur gynnar det klimatet? I takt med nedmonteringen av välfärden inkluderat kollektivtrafiken behöver fler och fler bli bilburna. För ett arbetspass på tre timmar blir det en onödig miljöpåverkan till skillnad från en heltidsanställd. Det går då tre deltidare på en heltid för att täcka upp ett dagsbehov och så lägger vi till transporterna till arbetsplatsen så blir klimatavtrycket av en större dignitet. Det borde vara på sin plats att även arbetskraften på företagen skulle vara klimatsmart, det skulle avhjälpa problem som alltför låga kontrakt såsom sms-anställningar eller noll-kontrakt. Vi vill att människor tar sig till och från jobbet, med så låg klimatpåverkan som möjligt.

Följande skulle gynna våra medlemmar och deras anställningsgrader om kongressen kunde besluta om följande:

Kongressen föreslår

- 1** att Handels verkar för att företag ska redogöra för det klimatavtryck som personalens resor till och från jobbet i syfte att minska densamma.
- 2** att verka för att påverka politiken i den riktning som är gynnsam för arbetare som är beroende av lokal- och landsbygdstrafik för att kunna yrkesarbeta.

Förbundsstyrelsens utlåtande över motion RåF.39

Motionen tar upp en viktig aspekt av hur klimatpåverkan relaterar till arbetsvillkor, särskilt deltidсанställningar och bristfällig kollektivtrafik. Förbundsstyrelsen delar uppfattningen att klimatpåverkan från arbetspendling behöver minska och att en fungerande kollektivtrafik är avgörande för att fler ska kunna ta sig till jobbet utan bil. Det är särskilt viktigt för Handels medlemmar som ofta arbetar på obekväma arbetstider när kollektivtrafiken är begränsad.

Förbundsstyrelsen anser dock inte att det är önskvärt eller rimligt att lägga ett ansvar på företagen att kartlägga och redovisa personalens klimatavtryck från resor till och från jobbet. En sådan åtgärd riskerar att bli byråkratisk, integritetskränkande och ge begränsad klimatnytta. Det är också oklart vilka företag som motionären avser, det vill säga om det gäller Handels branscher eller alla företag i Sverige.

Förbundsstyrelsen förespråkar i stället politiska lösningar såsom investeringar i tillgänglig, utbyggd och kostnadseffektiv kollektivtrafik. Det är en mer träffsäker och rättvis väg för att minska klimatpåverkan från arbetspendling, och samtidigt förbättra medlemmarnas möjligheter att ta sig till jobbet, oavsett anställningsform.

Den andra att-satsen, om att påverka politiken för bättre lokal- och landsbygdstrafik, ligger i linje med förbundsstyrelsens uppfattning och har därför

gett upphov till textändring i sista stycket inom avsnittet och lyder "Vi vill därför se politiska satsningar som gynnar arbetare som är beroende av lokal- och landsbygdstrafik för att kunna arbeta".

***Med anledning av ovanstående föreslår
förbundsstyrelsen kongressen besluta att:***

- Avslå första att-satsen
- Bifalla andra att-satsen

Motioner under rubriken 7.

En fri kultur och folkbildning

Motion RÄF.40

Motionär

Tomas Andersson, avdelning 36 Uppsala

Enskild motion

Mer folkbildning åt folket!

Kunskap är makt! Det vet inte bara vi i arbetarrörelsen, det gör tyvärr även borgerliga politiker i allmänhet och Sverigedemokrater i synnerhet. Makten och kunskapen vill de behålla för sig själva! Den för arbetarrörelsens utveckling så viktiga folkbildningen är satt under attack från den samlade högern med Sverigedemokraterna i spetsen. Dags att gå till motattack!

Folkbildningen har inte bara betytt oerhört mycket positivt för arbetarrörelsen under mer än 100 år, den har även betytt oerhört mycket positivt för hela vårt samhälle och gör det fortfarande idag för både arbetarrörelsen och samhället. Det vill högern sätta stopp för genom att de har beslutat om kraftiga nedskärningar av de så viktiga verksamhetsbidragen till folkbildnings- och kulturverksamheten.

Vi måste i rättvisans och jämlikhetens namn stoppa nedskärningarna av ekonomiskt stöd till kultur och folkbildning!

Kongressen föreslår

1 att Handels verkar för att kultur och folkbildning skall få mer ekonomiskt stöd från skattemedel.

Förbundsstyrelsens utlåtande över motion RÄF.40

Förbundsstyrelsen instämmer fullt ut i motionärens åsikt om att kultur och folkbildning bör få mer ekonomiskt stöd av samhället. Folkbildningen är en grundpelare i den svenska demokratin och dess betydelse för människors bildning, organisering och deltagande i samhällslivet kan inte överskattas.

En demokrati byggs nedifrån och upp och garanteras av ett aktivt civilsamhälle där människor organiserar sig och bildar sig tillsammans. Det är där samhällets motståndskraft byggs och upprätthålls. Arbetet börjar med alla människors tillgång till ett sammanhang, till bildning och kultur, till

debatter och möjlighet till inflytande. Oavsett var i landet man bor, eller från vilka förutsättningar man har. Här spelar folkbildningen en viktig roll.

Genom studiecirklar, föreläsningar, kulturarrangemang och opinionsbildning har folkrörelsernas studieförbund, inte minst ABF, i över ett sekel skapat mötesplatser där kunskap, solidaritet och kritiskt tänkande fått växa fram, oavsett bakgrund eller livssituation.

I en tid när faktaresistens, konspirationsteorier och auktoritära strömningar breder ut sig är folkbildningen ett vaccin mot populism och polarisering. Det är just genom folkbildningen som människor ges redskap att förstå sin omvärld, ifrågasätta makt och forma förändring.

Att den borgerliga regeringen nu väljer att skära ned statsbidragen till studieförbunden med en tredjedel och ökar kontrollen, riskerar inte bara att allvarligt drabba verksamheten i sig, utan kan också ses som ett angrepp på civilsamhällets oberoende och på demokratins infrastruktur.

Fackföreningsrörelsens historia är oskiljaktigt förenad med folkbildningen. Våra medlemmar har i över hundra år utvecklats, utbildats och organiserats genom studiecirklar, fackliga kurser och samarbetet med ABF.

Motionen har gett upphov till texttillägget "kultur" inom En fri kultur och folkbildning, stycke 1 så att textstycket lyder: Det är därför av yttersta vikt att samhället stöttar kultur och folkbildning med resurser så att den ska behållas stark och fortsatt fri utan kommersiell inblandning"

**Med anledning av ovanstående föreslår
förbundsstyrelsen kongressen besluta att:**

- Bifalla motionen

Motion Räf.41

Motionär

Anna Åteg, avdelning 16 Linköping

Stärk folkbildningen nu och i framtiden!

Den svenska folkbildningens rötter sträcker sig tillbaka till upplysningens idéer och folkrörelserna under 1800-talet. Under mer än ett sekel har folkbildningen och studieförbunden spelat en avgörande roll i att utveckla människor och samhället.

Den första folkhögskolan grundades i mitten av 1800-talet, och det första studieförbundet kom till i slutet av samma sekel. Begreppet "fritt och frivilligt" definierades i 1944 års folkbildningsutredning för att stärka den demokratiska utvecklingen efter andra världskriget och motverka auktoritära tendenser.

Det går inte att överskatta den betydelse som folkbildningen har haft och har i Sverige. Folkbildningen är en levande del av den svenska demokratin och en viktig arena för människors möjlighet till ökad kunskap, bildning och delaktighet i samhället. Folkbildning ger människor mod att erövra makt och ta ansvar i såväl den egna vardagen som i samhället som helhet. Studier och kultur gör livet rikare och är samtidigt något som utvecklar hela samhället.

Folkbildningen kännetecknas av att den är deltagarstyrd och bygger på frivillighet och inom folkbildningen finns en bred definition av kunskap som omfattar livslångt lärande. Verksamheten är uppbyggd för att kunna skapa likvärdiga möjligheter för alla att utvecklas oavsett bakgrund och utifrån sina egna villkor. Den vidgar våra vyer och gör oss friare. I folkbildningen går människor samman och lära sig mer om något ämne gemensamt.

De senaste åren har folkbildningen varit föremål för intensiv debatt och studieförbunden genomgår nu ett stålbad då den borgerliga regeringen förra året beslutade att en tredjedel av stödet till studieförbunden ska bort fram till 2026 samtidigt som man infört ett nytt statsbidragssystem med ökade krav på kontroll.

Statsanslaget är studieförbundens största intäktskälla och neddragningarna får självfallet stora konsekvenser, särskilt på landsbygden och för redan utsatta grupper. På småorter har kanske studieförbunden varit den enda mötesplats för människor för att mötas, att bilda sig och delta i kulturaktiviteter. Nedsänkningar i folkbildningen ökar klyftorna och urholkar demokratin.

I ett demokratiskt och jämlikt samhälle är det avgörande att skydda rätten till livslångt lärande, tillgång till kultur och delaktighet i samhället för alla i hela landet.

Att satsa på folkbildningen bidrar till just detta och är ett skydd mot fakta-resistens och populism. De statliga anslagen bör därför ses över och stärkas för att skapa goda förutsättningar för att fortsatt kunna bedriva folkbildning i hela landet över tid.

Vi vet också att inskränkningar i civilsamhällets frihet är ett tydligt tecken på att demokratin urholkas. Därför är det också avgörande att skydda folkbildningens självständighet gentemot staten. Folkbildningens "fritt och frivilligt" måste fortsätta försvaras men även självförvaltningsmodellen i vilken Folkbildningsrådet fördelar statsbidraget till folkhögskolor och studieförbund, inte en myndighet. Detta för att upprätthålla armlängds avstånd mellan politiken och folkbildningsorganisationerna.

Slutligen, om folkrörelser och folkbildning försvagas så betyder det att vi lämnar över till andra intressen att peka ut riktningen för samhällsutvecklingen.

Kongressen föreslår

- 1 att Handels verkar för att stärka folkbildningen långsiktigt i Sverige och främja folkbildningens oberoende och utveckla dess roll i ett demokratiskt samhälle.

Förbundsstyrelsens utlåtande över motion RåF.41

Förbundsstyrelsen instämmer fullt ut i motionärens analys av folkbildningens roll som demokratibärare och samhällsutvecklare. Folkbildningen är en grundpelare i den svenska demokratin och dess betydelse för människors bildning, organisering och deltagande i samhällslivet kan inte överskattas.

En demokrati byggs nedifrån och upp och garanteras av ett aktivt civilsamhälle där människor organiserar sig och bildar sig tillsammans. Det är där samhällets motståndskraft byggs och upprätthålls. Arbetet börjar med alla människors tillgång till ett sammanhang, till bildning och kultur, till debatter och möjlighet till inflytande. Oavsett var i landet man bor, eller från vilka förutsättningar man har. Här spelar folkbildningen en viktig roll.

Genom studiecirklar, föreläsningar, kulturarrangemang och opinionsbildning har folkrorelsernas studieförbund, inte minst ABF, i över ett sekel skapat mötesplatser där kunskap, solidaritet och kritiskt tänkande fått växa fram, oavsett bakgrund eller livssituation.

I en tid när faktaresistens, konspirationsteorier och auktoritära strömningar breder ut sig är folkbildningen ett vaccin mot populism och polarisering. Det är just genom folkbildningen som människor ges redskap att förstå sin omvärld, ifrågasätta makt och forma förändring.

Att den borgerliga regeringen nu väljer att skära ned statsbidragen till studieförbunden med en tredjedel och ökar kontrollen, riskerar inte bara att allvarligt drabba verksamheten i sig, utan kan också ses som ett angrepp på civilsamhällets oberoende och på demokratins infrastruktur.

Fackföreningsrörelsens historia är oskiljaktigt förenad med folkbildningen. Våra medlemmar har i över hundra år utvecklats, utbildats och organiserats genom studiecirklar, fackliga kurser och samarbetet med ABF.

Motionen har föranlett en textändring i första stycket inom "En fri kultur och folkbildning" som lyder "Vi vill därför främja en långsiktigt stark och oberoende folkbildning, samt utveckla dess roll i ett demokratiskt samhälle".

Med anledning av ovanstående föreslår förbundsstyrelsen kongressen besluta att:

- Bifalla motionen

Motioner under rubriken 8.

Politisk påverkan är vägen till makt för medlemmarna

Motion RÄF.42

Motionär

Klubbstyrelsen ICA DE Helsingborg, avdelning 6 Helsingborg

Enskild motion

Plan för ökat fackligt inflytande i politiken

Att vi behöver fler fackligt aktiva yrkesarbetare som engagerar sig inom politiken är de flesta av oss ense om. Inte minst inom Handels medlemsgrupper upplever man att politikerna saknar förståelse för vår vardag. Detta visar sig inte minst genom styggelser som visstidsanställningar som pågår i evigheter, rovdriften av bemanningsanställda, misslyckandet med LAS och hotet mot skyddsombuden.

Kongressen föreslår

- 1** att Handels tar fram en handlingsplan för hur vi ska få fler fackligt aktiva yrkesarbetare att ta plats i våra politiska församlingar.
- 2** att Handels tar fram en handlingsplan för att stötta och hjälpa redan politiskt aktiva medlemmar.

Förbundsstyrelsens utlåtande över motion RÄF.42

Förbundsstyrelsen instämmer i motionens grundläggande analys om att det behövs fler politiker med erfarenhet från arbetslivet, särskilt från arbetaryrken. Fackligt förankrade yrkesarbetare vet vad det innebär att arbeta i detaljhandel, lager och e-handel och de vet också vad som krävs för att skapa bättre villkor.

När politiken saknar kontakt med människors vardag ökar risken för beslut som missgynnar arbetare. Vi behöver politiker som vet hur det är att t.ex. jobba ofrivillig deltid eller ha en otrygg anställning och allt vad det innebär kopplat till möjligheter till att skaffa familj, bostad och planera sin fritid.

Det är viktigt att vi som fackförbund underlättar för att göra det möjligt att kunna röra sig mellan fackligt engagemang och politiken, samt underlätta för att kombinera ett fackligt förtroendeuppdrag och ett politiskt uppdrag.

Motionen har gett upphov till ny text under Politisk påverkan är vägen till makt för medlemmarna, stycke 1: "Därför bör Handels ta fram en handlingsplan för hur vi ska få fler fackligt aktiva yrkesarbetande att ta plats i våra politiska församlingar, samt en plan för att stötta och hjälpa redan politiskt aktiva medlemmar".

**Med anledning av ovanstående föreslår
förbundsstyrelsen kongressen besluta att:**

- Bifalla första att-satsen
- Bifalla andra att-satsen

Motion Räf.43

Motionär

Emina Mandal, avdelning 16 Linköping

Enskild motion

En aktiv röst och större påverkan

Bakgrund:

Handels grundläggande styrka vilar på två pelare: gemenskapen bland medlemmarna och den kraft som fackligt arbete har att påverka samhället i stort. Ju fler som organiserar sig och engagerar sig, desto starkare blir vår gemensamma röst – både i förhandlingar med arbetsgivare och i politiska sammanhang. Att skapa en arbetsmarknad där rättvisa, trygghet och goda arbetsvillkor är självklarheter kräver inte bara ett målmedvetet fackligt arbete utan också ett aktivt politiskt engagemang.

Fackligt medlemskap borde ses som en självklar del av det sociala ansvar vi har gentemot varandra, precis som vi betalar skatt för att upprätthålla vår gemensamma välfärd. Genom att normalisera och stärka fackligt medlemskap kan vi lägga en stabil grund för att säkra rättigheter och arbetsvillkor för alla – både idag och i framtiden. Organisationer med kollektivavtal har visat sig erbjuda i genomsnitt 10-15 % högre löner och bättre arbetsmiljö än arbetsplatser utan avtal (Medlingsinstitutet).

Samtidigt är det avgörande att Handels tar en tydlig och aktiv roll i samhällsdebatten. Genom ett nära samarbete med Socialdemokraterna – vår historiska och naturliga partner – kan vi se till att våra medlemmars intressen inte bara hörs utan också prioriteras i politiska församlingar. Genom detta samarbete kan vi påverka avgörande frågor som arbetsrätt, trygghetssystem och jämställdhet. Ett starkt fackligt och politiskt engagemang ger oss

möjligheten att tillsammans forma framtidens arbetsmarknad och försvara våra grundläggande värderingar om solidaritet och rättvisa.

Problem:

Handels står inför två stora utmaningar: ett minskande medlemsantal och ett svagare fackligt inflytande. Enligt LO har andelen fackligt anslutna arbetare minskat från 83 % år 1995 till 63 % år 2021. Bland unga är anslutningsgraden ännu lägre. Detta hotar vår förmåga att försvara rättvisa arbetsvillkor och påverkar både våra medlemmars vardag och samhällsekonomin som helhet. Forskning visar att starka fackförbund bidrar till färre konflikter på arbetsplatsen och skapar en mer harmonisk arbetsmiljö, något som nu riskerar att gå förlorat (LO).

Ett passivt förhållningssätt hotar även vår möjlighet att påverka de politiska beslut som formar arbetsmarknaden. Politisk påverkan är en nyckel till att säkra reformer som skyddar våra medlemmar, såsom stärkta trygghetssystem, borttagande av karensavdraget och en mer rättvis arbetsrätt. Handels måste därför aktivt ta plats i samhällsdebatten och samtidigt arbeta för att göra fackligt medlemskap till en norm i samhället.

Förslag:

För att Handels ska bli en ännu starkare röst i samhällsdebatten och en kraft för förändring på arbetsmarknaden föreslår jag följande:

Kongressen föreslår

- 1** att Handels aktivt ska arbeta för att genom politiskt inflytande lyfta fackligt medlemskap som en samhällsnorm och betona dess betydelse för både individens och samhällets trygghet.
- 2** att Handels ska stärka den facklig-politiska samverkan med Socialdemokraterna för att säkerställa att arbetsmarknadsfrågor får en central plats i den politiska agendan.
- 3** att Handels ska aktivt delta i samhällsdebatten på lokal, regional och nationell nivå för att påverka politiska beslut och öka medvetenheten om fackligt medlemskap.
- 4** att Handels ska verka för att genomföra reformer som stärker trygghetssystem, såsom skatteavdrag för fackavgifter och borttagande av karensavdraget, genom politiskt samarbete.

Förbundsstyrelsens utlåtande över motion RÄF.43

Motionen lyfter flera viktiga frågor om fackligt medlemskap, facklig-politisk samverkan och behovet av ett starkare inflytande i samhällsdebatten. Förbundsstyrelsen delar motionärens analys av utmaningarna med minskad organisationsgrad, särskilt bland unga, och behovet av att synliggöra facket roll som en samhällsbärande kraft.

Förbundsstyrelsen ställer sig bakom motionens ambition att göra fackligt medlemskap till en social norm. Precis som vi betalar skatt för välfärden, bidrar medlemskapet i facket till en solidarisk arbetsmarknad där villkor förhandlas gemensamt, inte dikteras ensidigt av arbetsgivare.

Att kollektivavtal ger i snitt 10-15 % högre löner, bättre arbetsmiljö och starkare inflytande är ett faktum som borde bli mer allmänt känt. Därför bör Handels fortsatt lyfta fackets värde både i arbetslivet och i demokratin.

Handels är redan idag en tydlig röst i arbetsmarknads- och välfärdsdebatten, men vi behöver ta ännu större plats på lokal, regional och nationell nivå. Det gäller särskilt i tider då fackföreningsrörelsens legitimitet ifrågasätts av krafter som vill försvaga arbetstagares rättigheter.

Vår facklig-politiska samverkan med Socialdemokraterna är en viktig del i att få upp arbetsmarknadsfrågorna högre på dagordningen, samt lyfta och genomdriva andra reformer som gynnar Handels medlemmar och hela samhället.

Motionen har föranlett en textändring under "Politisk påverkan är vägen till makt för medlemmarna" i andra stycket samt tredje stycket. I andra stycket med: "Handels ska påverka för att öka medvetenheten om det fackliga medlemskapets betydelse och upphöja det till samhällsnorm. Vår fackliga styrka ska vi använda för facklig-politisk samverkan så att vi kan genomdriva reformer som stärker våra gemensamma trygghetssystem och andra viktiga frågor för Handels medlemmar". I tredje stycket med "Därför ser vi det som relevant att stärka den facklig-politiska samverkan med Socialdemokraterna för att säkerställa att arbetsmarknadsfrågor får en central plats på den politiska agendan".

Med anledning av ovanstående föreslår förbundsstyrelsen kongressen besluta att:

- Bifalla första att-satsen
- Bifalla andra att-satsen
- Bifalla tredje att-satsen
- Bifalla fjärde att-satsen

Motion Räf.44

Motionär

Damien Blanchard, avdelning 16 Linköping

Enskild motion

Samverkan med flera politiska partier

I förslag till handlingsprogram för en rättvis framtid så beskrivs viljan om att påverka politisk på så sätt: "Vi ska påverka genom alla vägar vi kan för att ge

makt åt våra medlemmar. Våra frågor ska i så stor utsträckning som möjligt vara överst på maktavarnas dagordning. Detta uppnår vi bara genom att vara en aktiv röst i samhällsdebatten på alla nivåer och genom att ta plats i politiska församlingar”.

Jag tror att vi medlemmar och förtroendevalda är överens om detta.

Däremot så speglas inte detta i förslag om beslut som presenteras genom att-satsen ”Att vi ska ha en nära samverkan med Socialdemokraterna” i och med denna att-sats så förtydligar man att man inte kommer samverka på samma sätt med andra politiska partier än just Socialdemokraterna. Denna avsatts binder oss till ett politiskt parti vilket motverkar möjligheter till samverkan för att bevaka Handels medlemmarnas frågor. I det svenska politiska landskapet så finns det flera partier med liknande facklig-politisk samverkan som Handels bör samverka med lika tätt som med Socialdemokraterna.

Handels bör samverka med de politiska partier som lyfter och driver Handelsfrågor i enlighet med andemeningen från Handels stadgar §1 moment 2 (stycke 1-3)

Kongressen föreslår

1 att ändra att-sats i handlingsprogram för rättvis framtid punkt 8 från ”att vi ska ha en nära samverkan med Socialdemokraterna” till ”att vi ska ha en nära samverkan med politiska partier som driver Handelsfrågor”.

Motion Räf.45

Motionär

Tobias Bernhardsson, avdelning 9 Växjö

Enskild motion

Textändringsförslag

Vi som förtroendevalda vet att Handels, tillsammans med LO, stöttar Socialdemokraterna.

Men vi måste ju också vara medvetna om att alla våra medlemmar inte står bakom detta beslut. Det finns en risk att vi förlorar medlemmar på grund av denna ensidiga inriktning, och i en tid då vi behöver vara så många som möjligt är det en risk vi inte kan ta.

För att stärka Handels och öka medlemsantalet behöver vi samarbeta med alla politiska partier inom arbetarrörelsen, inte enbart låsa oss vid ett enda parti. Att begränsa oss på detta sätt kan göra att vi tappar viktiga röster och stöd i frågor som är avgörande för våra medlemmar. Vi måste därför söka bredare politiskt stöd för att driva handelsanställdas intressen framåt.

Kongressen föreslår

1 att Handels gör en textändring under punkt 8 från rad 26. Från nuvarande text till:

”Därför är vår unika facklig-politiska samverkan med parter inom arbetarrörelsen som delar Handels värderingar och ideologi den mest effektiva vägen att påverka samhället och få gehör för våra medlemmars frågor. Vi bör söka breda samarbeten inom arbetarrörelsen för att nå större inflytande i den politik som förs”.

Motion Räf.46

Motionär

Klubben Tamro AB Göteborg, avdelning 24 Göteborg

Enskild motion

En stark politisk fackförening

Att en fackförening måste engagera sig inom politiken och driva den i en riktning som gagnar våra intressen råder det inga tvivel om. Vi är beroende av arbetarvänlig politik men den är också beroende av oss.

För när politiken sviker i våra frågor är det livsviktigt att vi är där och påverkar och ser till att våra frågor lyfts och blir till verklighet.

Skrota klasslagstiftningen som heter karensavdrag, avskaffa rut/rot bidragen, återinföra värnskatten, gåvoskatten, arvskatten för att nämna några. Listan kan göras lång med åtgärder som fackets medlemmar vill se för ett mera ekonomiskt jämlikt samhälle men där politiken har lyst med sin frånvaro.

Att uteslutande samverka och samarbeta med ett politiskt parti kan ha sina fördelar men riskerna överväger de potentiella vinsterna. Vad gör vi när det partiet byter inriktning och drar sig mot en allt mera så kallad ”mitten” i politiken?

Vi måste inse att tiderna är annorlunda nu än när vi arbetare hade en lång tid med möjlighet att styra med egen majoritet och stifta de lagar som hjälpt oss på arbetsmarknaden och i samhället i övrigt. Fackföreningen måste söka ett bredare stöd för att på allvar ha kraften att driva igenom de reformer som är nödvändiga för att vi ens ska kunna leva på våra löner.

Om vi inom Handels istället för att låsa vår samverkan till ett politiskt parti, börjar samverka och samarbeta med de politiska partier som vill och kan driva våra frågor så kommer vi bli betydligt mera slagkraftiga och en maktfaktor att räkna med inom den svenska och den internationella politiken.

Kongressen föreslår

- 1 att formuleringen "nära samverkan med Socialdemokraterna" i Handlingsprogrammet ersätts med: "samverkan och samarbete med de politiska partier som vill och kan driva Handels frågor".

Motion RÄF.47

Motionär

Fredrik Nyberg, avdelning 16 Linköping

Ökad politisk närvaro

Känslan idag är att arbetsgivarparten inom den svenska modellen bryter ny mark gentemot arbetstagarparten som vi företräder. 1970-talet stod för de fackliga glansdagarna med LAS 1974, MBL 1977 och 5-dagarsvecka med 40 timmar som norm 1971, för att ta exempel. Idag är det annorlunda, man kan läsa i tidningen om hyvling, korta kontrakt som inte går att leva på och en helt annorlunda arbetsmarknad än för några decennier sedan. Kort sagt behöver vi vända trenden. Påverkan måste ske på så många plan och på andra medier idag än då, men det är ju politikerna som fattar besluten. Vi behöver få in en fot politiskt och göra vår röst hörd där besluten tas.

Kongressen föreslår

- 1 att Handels i högre grad påverkar politiskt för att få upp våra frågor på agendan.
- 2 att utöver Socialdemokraterna även arbetar för att påverka andra partier som ligger nära Handels medlemmars intressen.

Förbundsstyrelsens utlåtande över RÄF.44, RÄF. 45, RÄF.46 och RÄF.47

Förbundsstyrelsen delar motionärernas bild av att balansen inom den svenska modellen har förskjutits och att arbetstagarnas position har försvagats. Där vi på 1970-talet såg banbrytande lagstiftning till arbetstagares fördel, såsom LAS, MBL och arbetstidsregler, ser vi idag ökade inslag av hyvling, ofrivillig deltid, otrygga anställningar och inskränkningar i den fackliga makten. För att kunna vända denna utveckling krävs ett fackförbund som inte bara förhandlar med arbetsgivare utan också påverkar dem som stiftar lagarna. Handels behöver därför fortsatt bedriva ett starkt politiskt påverkansarbete och aktivt lyfta medlemmarnas verklighet i den politiska debatten på lokal, regional och nationell nivå.

Handels har ett långvarigt, ideologiskt och strategiskt samarbete med Socialdemokraterna. Denna facklig-politiska samverkan har historiskt lett till stora framsteg för arbetstagare, såsom lagstadgad semester, föräldraförsäk-

ring, arbetsmiljölagstiftning, LAS, arbetsrättens utveckling och en offentligt finansierad välfärd. Den är en grundpelare för att stärka löntagarnas röst och försvara den svenska modellen. Samtidigt utesluter denna samverkan inte att vi påverkar och samtalar med andra politiska partier som vill driva Handels medlemmars frågor. Tvärtom är det önskvärt att så många partier och intresseorganisationer som möjligt driver vår politik.

Förbundsstyrelsen bedömer att den befintliga formuleringen om nära samverkan med Socialdemokraterna är strategiskt och ideologiskt väl avvägd. Förslagen i motionerna RÄF.45, RÄF.47 och RÄF.48 om att ersätta eller förändra denna formulering skulle riskera att försvaga den facklig-politiska samverkan och därmed vår förmåga att driva igenom viktiga reformer. Däremot ligger motion RÄF.50 i linje med vår bedömning att ytterligare betona vikten av att också påverka andra partier, vilket har resulterat i en förstärkning av handlingsprogrammets text under under-rubriken "Politisk påverkan är vägen till makt för medlemmarna", stycke 5. Den nya texten är här kursiverad för tydlighetens skull: "Vi måste också förhålla oss till det aktuella politiska landskapet och i ökad utsträckning påverka andra partier som har frågor som ligger nära Handels medlemmars intressen, (...)".

**Med anledning av ovanstående föreslår
förbundsstyrelsen kongressen besluta att:**

- Avslå motion RÄF.44
- Avslå motion RÄF.45
- Avslå motion RÄF.46
- Bifalla första att-satsen motion RÄF.47
- Bifalla andra att-satsen motion RÄF.47

Motion RÄF.48

Motionär

Lennart Nilsson och Lars Nyander, avdelning 6 Helsingborg

Partipolitisk påverkan

Fackföreningsrörelsen insåg tidigt att det inte räckte att enbart engagerade sig på arbetsplatsen. Detta då det som skedde utanför arbetsplatsen påverkade förhållandet på arbetsplatserna och medlemmarnas vardag. Fackföreningsrörelsen bildade därför Arbetarepartiet Socialdemokraterna för att kunna föra en politisk kamp för ett mera solidarisk och rättfärdigt samhälle. I över hundra år har det visat sig vara ett mycket framgångsrikt arbetssätt. På senare år har dock LO-medlemmar börjat fjärma sig från Socialdemokraterna och röstar idag på helt andra partier. En del medlemmar tycker att frågor kring arbetslivets villkor och arbetsmiljö har fått en mera undanskymd plats på dagordningen och därför till viss del tappat förankringen på arbetsplatserna.

Över tid har det inte alltid uppfattats som positivt att förbunds- och avdelningsanställda engagerat sig i partipolitiken vilket säkert hämmat några att gå vidare med politiska uppdrag. Vi tycker att förbundet bör ha en positiv inställning till att våra i arbetslivets villkor välutbildade personer väljer att engagera sig för detta i partipolitiken.

Kongressen föreslår

1 att ta beslut om en textändring i Handlingsprogram en Rättvis framtid sid 10 rad 28: "att även stimulera och uppmuntra personal anställda av förbundet och förbundsavdelningarna till att engagera sig i politiken".

Förbundsstyrelsens utlåtande över motion Räf.48

Vi delar synen på att fackföreningsrörelsen har en viktig roll i det politiska samtalet och att politisk påverkan varit avgörande för många av de framsteg som gjorts för arbetstagares rättigheter.

Det är också värdefullt att våra medlemmar deltar i den demokratiska processen och gör sina röster hörda i politiken, oavsett vilket parti de sympatiserar med. Vi ser gärna att fler medlemmar engagerar sig i frågor som rör arbetslivet och samhället i stort.

Förbundsstyrelsen vill dock bredda motionen till att uppmuntra alla, såväl medlemmar, förtroendevalda och personal att engagera sig i politiken. Vi tror att det är det bästa sättet att få genomslag för Handels medlemmars viktigaste politiska frågor.

Med anledning av ovanstående föreslår förbundsstyrelsen kongressen besluta att

- Besvara motionen

Motion Räf.49

Motionär

Madelene Vikström och Per Lilja, avdelning 11 Örebro

Påverkan genom att vara förtroendevald på alla politiska nivåer inom Socialdemokraterna

Om vi menar allvar med en samverkan mellan Handels och Socialdemokraterna så måste fler Handelsmedlemmar bli medlem i partiet och ta på sig att bli politiskt förtroendevalda. Genom att bli förtroendevald så kan man vara med och driva igenom Handels viktiga frågor på alla nivåer inom politiken. Det är så vi får inflytande och makt i samhället.

Kongressen föreslår

1 att ta beslut om texttillägg sidan 7, rad 21, efter "verkan om inflytande i politiken": "Därför behöver fler av Handels medlemmar bli medlem i Socialdemokraterna samt förtroendevalda på olika nivåer inom politiken".

Förbundsstyrelsens utlåtande över motion Räf.49

Förbundsstyrelsen delar motionärens uppfattning att fördjupad facklig-politisk samverkan är en förutsättning för att Handels ska få verkligt genomslag för sina politiska krav.

Det är genom våra medlemmars närvaro i kommunfullmäktige, nämnder, regioner och riksdag som Handels medlemmars viktigaste frågor kan realiseras.

Den facklig-politiska samverkan är inte bara en historisk relation utan en strategisk allians mellan arbetarrörelsens två grenar: fackföreningsrörelsen och Socialdemokraterna. När våra medlemmar också är politiskt aktiva socialdemokrater kan vi säkerställa att Handels krav hörs och prioriteras och att socialdemokratisk politik är förankrad i arbetares verklighet. Det är representativ demokrati på riktigt.

Förbundsstyrelsen har i sitt handlingsprogram redan en tydlig inriktning på att öka det fackliga inflytandet i politiken. Motionärens förslag innebär en konkret och angelägen förstärkning av denna strategi, att inte bara påverka politiken utifrån, utan också delta i den inifrån.

Förbundsstyrelsen ser detta som en viktig del i att säkra Handels långsiktiga inflytande, relevans och genomslag.

Under rubrik 8 "Politisk påverkan är vägen till makt för medlemmarna" i stycke 4 återfinns en textändring som är föranledd av motionen. Den lyder "Därför behöver fler av Handels medlemmar bli medlemmar i Socialdemokraterna och bli förtroendevalda på olika nivåer inom politiken".

Med anledning av ovanstående föreslår förbundsstyrelsen kongressen besluta att:

- Bifalla motionen

Motion Räf.50

Motionär

Arvid Taawo, avdelning 29 Umeå

Enskild motion

Internationell solidaritet - verka för bojkott av israeliska varor

Det sydafrikanska apartheidsystemet föll 1994 efter en lång bojkottkampanj som syftade till att isolera landet internationellt. I den kampanjen spelade fackliga organisationer en betydande del. Som arbetare har vi en direkt insyn i produktionen och distributionen av varor och när vi är organiserade och målmedvetna sitter vi också på en unik förmåga att stoppa den. På samma sätt bör vi idag verka för en bojkott av Israeliska varor inom den svenska handeln för att bidra till att isolera Israel för att sätta press på dem att upphöra med folkmordet på palestinierna och göra deras ockupations- och apartheidpolitik ohållbar. Hamnarbetarförbundet har när den här motionen skrivs nyligen gått ut med att man tänker sätta leveranser av krigsmateriel till och från Israel i blockad, ett föredömligt exempel som vi borde ta efter.

Kongressen föreslås

1 att i slutet av avsnittet lägga till ett stycke som lyder: "Handels verkar för en bojkott av israeliska varor inom den svenska handeln i syfte att isolera landet internationellt tills dess att de upphör med mördandet av palestinier, och med sin ockupations- och apartheidpolitik. I det arbetet söker förbundet samarbete med andra fackföreningar och solidaritetsorganisationer i Sverige och internationellt".

Motion Räf.51

Motionär

HAF Tamro Göteborg, avdelning 24 Göteborg

Enskild motion

Bojkotta Israel

Israels ockupation av Palestina, som pågått i flera decennier, har det senaste året övergått i ett regelrätt folkmord.

På drygt ett år har Israel dödat mer än 50 000 palestinier i Gaza. Mer än hälften av dem (ca 70 %) är kvinnor och barn. De har blockerat införseln av mat, vatten och andra förnödenheter till Gaza, i medvetet syfte att svälta ihjäl befolkningen.

Dessa handlingar är att betrakta som folkmord (enligt FN:s Folkmordskonvention från 1948).

Därför utreds Israel nu för folkmord av den internationella domstolen (ICJ). I sitt preliminära utlåtande konstaterar domstolen att Israel troligen begår folkmord på palestinier i Gaza och har beordrat dem att upphöra med det – vilket de inte har gjort.

Trots den internationella domstolens uppmaningar har Israel fortsatt sin blockad mot Gaza och därmed stoppat förnödenheter från att nå den svältande befolkningen. Trots domstolens uppmaningar har Israel fortsatt att bomba flyktingläger, skolor, sjukhus – ja, all civil infrastruktur i Gaza.

Utredningar från Amnesty, Human Rights Watch och Läkare utan Gränser bekräftar att Israel begår folkmord i Gaza (Amnesty 5 december 2024, Human Rights Watch 19 december, Läkare utan Gränser 19 december).

Parallellt med folkmordet i Gaza har Israel trappat upp våldet mot den palestinska befolkningen på Västbanken. I skrivande stund bombar Israel dessutom sina grannländer Libanon och Syrien. Israels attacker mot dessa länder riskerar att dra in hela regionen i krig, om de tillåts fortsätta.

Orsaken till konflikten är Israels illegala ockupation av Palestina. Denna började inte den 7 oktober 2023, utan har pågått i mer än 50 år. Redan när den israeliska staten bildades 1948 fördrevs hundratusentals palestinier (två tredjedelar av befolkningen) från sina hem med våld. I Gaza och på Västbanken, men också inom den israeliska statens gränser lever palestinerna idag under ockupation och apartheid.

FN:s högsta domstol, ICJ, slog nyligen fast att Israels ockupation av Palestina strider mot internationell rätt (ICJ, 19 juli 2024). I sin dom konstaterar de även att Israel begår apartheid mot palestinier – något som tidigare bekräftats av Amnesty, Human Rights Watch och den israeliska människorättsorganisationen B'Tselem.

Ett flertal ledande FN-experty har uppmanat omvärlden att införa sanktioner mot Israel. I ett gemensamt uttalande skriver 38 FN-experty att omvärlden har en "skyldighet att följa ICJ:s beslut" och "vidta åtgärder för att stoppa Israels attacker mot palestinerna och avsluta den olagliga ockupationen." Alla slags förbindelser med Israel bör ses över och sanktioner införas, menar de (Office of the United Nations High Commissioner for Human Rights, 18 september 2024).

Palestinska fackföreningar har gått ut med en uppmaning till andra länders fackförbund att ingripa för att stoppa Israels folkmord. Flera nationella fackförbund har redan ställt sig bakom kravet på bojkott av Israel, bland annat norska LO.

Kongressen föreslår

1 att Handels ska verka för en bojkott av israeliska varor inom hela den svenska handeln.

Förbundsstyrelsens utlåtande över motion Räf.50 och Räf.51

Handels förbundsstyrelse fördömer Israels krigsbrott i Gaza samt illegala ockupation av palestinska områden. Under våren 2025 skickade Handels förbundsråd ett brev till bland andra statsminister Ulf Kristersson där vi krävde att Sveriges regering agerar för att stoppa det pågående folkmordet i Gaza. Krigsbrott måste utredas och de skyldiga ställas till svars. Förbundet har också bidragit till Palmecentrets insamling till lokala palestinska organisationer som stöttar arbetare och deras familjer som fördrivits från sina hem i Gaza och på Västbanken. Tillsammans med andra förbund och organisationer – i och utanför Sverige – har vi återkommande fördömt den israeliska regeringens brott mot internationell rätt.

Konflikten måste lösas på lång sikt för att skapa fred i området. Den illegala israeliska ockupationen måste få ett slut. Handels har ställt krav på att EU:s handelsavtalet med Israel ska pausas. Handels stödjer också en bojkott av varor tillverkade på ockuperat område. Vi anser dock att kongressen inte bör besluta om specifika metoder för opinionsbildning eller politisk påverkan, som bojkott eller demonstrationer. Som förbund kan vi på olika sätt att agera i solidaritet med arbetare världen över och i Palestina. Det är viktigt att vi behåller vårt fokus på facklig solidaritet och värnar möjligheten att använda de bäst lämpade formerna av opinionsbildning och politisk påverkan utifrån vad situationen kräver.

Med anledning av ovanstående föreslår förbundsstyrelsen kongressen besluta att:

- Avslå motion Räf.50
- Avslå motion Räf.51

Motioner gällande prioriteringar

Vi tar kampen för en rättvis framtid

Motion RÄF.52

Motionär

Klubbstyrelsen ICA DE Helsingborg, avdelning 6 Helsingborg

Avdragsrätt på fackföreningsavgiften

En lägre fackföreningsavgift bör rimligtvis leda till högre organisationsgrad, vilket i sin tur kommer leda till att en högre andel av vår befolkning kommer att arbeta under avtalsenliga förhållanden.

Detta kommer i sin tur leda till sundare konkurrens, högre löner och således högre skatteintäkter för staten. Trots detta har högern i Sverige, gång på gång och så fort de fått chansen, avskaffat avdragsrätten. Vi vet att de saknar argument, det är av ideologiska skäl. Att få göra avdrag för sin fackföreningsavgift borde vara en självklarhet.

Arbetsmarknaden bygger på starka parter och ett avdrag skulle göra det mer attraktivt att vara medlem i en fackförening.

Kongressen föreslås

1 att på sidan 11, rad 34 skriva:

"Att Handels skall verka för en avdragsgill fackföreningsavgift".

Motion RÄF.53

Motionär

Avdelning 9 Växjö

Avdragsgill fackavgift

Det vi oftast får höra på uppsökeri och från våra kollegor att man inte går med i facket, eller har lämnat Handels är att avgiften är för dyr. Denna fråga har stötts och blötts fram och tillbaka länge, och för Handels skull behöver vi fler medlemmar, men för att Handels ska kunna fungera visar avgiftsutredning att en sänkning av avgiften inte verkar möjlig.

Men något vi som fackförbund faktiskt kan jobba med är att politiskt påverka att fackavgiften ska vara avdragsgill som den en gång var innan vi

fått högerpolitik i landet igen. Utan att detta påverkar inkomsterna för vårt förbund. Därför tycker jag det är dags att vi som förbund ligger i bränschen att uppvakta politikerna att återinföra en avdragsgill fackavgift, som faktiskt gynnar oss som förbund framåt. Arbetsgivarna får göra avdrag för sin avgift, det är nästintill diskriminering att vanliga arbetare inte får göra avdrag på sin avgift.

Kongressen föreslår

1 att Handels ska verka för en avdragsgill fackavgift.

2 att Handels ska uppvakta politiker att återinföra detta avdrag.

Motion Räf.54

Motionär

Serdar Karabulut, avdelning 11 Örebro

Avdragsgill fackavgift

Fram tills dess att Reinfeldt kom till makten fanns möjligheten att göra avdrag för fackavgiften på skatten. När avgiften var avdragsgill var det ett starkt argument vid medlemsvärning och när avdragsrätten försvann kunde ett stort medlemstapp noteras.

Kongressen föreslår

1 att Handels ska starkt driva frågan om att återinföra avdragsrätten för fackligt medlemskap.

Motion Räf.55

Motionär

Stella Mikac, avdelning 24 Göteborg

Avdragsgill fackavgiften

När Moderaterna kom till makten så tog det bort att man kunde dra av skatten på fackavgiften. När medlemmen kunde dra av avgiften på skatten så var detta billigare att vara medlem i facket samt ett bra argument för att vara med.

Kongressen föreslår

1 att Handels ska verka för att genomföra att fackavgiften blir avdragsgill.

Förbundsstyrelsens utlåtande över motion RäF.52, RäF.53, RäF.54 och RäF.55

Förbundsstyrelsen delar fullt ut motionärernas uppfattning. Maktbalansen mellan fack och arbetsgivare rubbades tydligt när den borgerliga regeringen 2007 valde att ta bort avdragsrätten för fackföreningsavgiften och arbetslöshetsförsäkringen, samtidigt som arbetsgivare fortsatt har möjlighet att dra av kostnaden för sitt medlemskap i en arbetsgivarorganisation.

Detta var ett politiskt angrepp på den fackliga organiseringen, med direkta effekter i form av lägre organisationsgrad, särskilt i branscher där inkomsterna är låga och arbetsvillkoren ofta osäkra, som i stora delar av Handels avtalsområden.

Att staten behandlar fack och arbetsgivare olika när det gäller skattevillkor är ett ideologiskt vägval och en medveten maktförskjutning till arbetsgivarens fördel. Det skickar signalen att löntagares möjligheter att utöva inflytande över sitt arbetsliv bör vara begränsade och inte ingå i en organiserad form. Detta trots att starka parter på arbetsmarknaden, det vill säga starka fackföreningar och starka arbetsgivarorganisationer, utgör grundförutsättningen för den svenska modellen. Fackföreningsrörelsen är dessutom en grundpelare i ett levande och demokratiskt civilsamhälle.

Handels har länge verkat för att avdragsrätten ska återinföras, både som enskilt förbund och genom LO. Vi såg med glädje att Socialdemokraterna under sin senaste regeringsperiod genomförde denna återställning, men tyvärr togs avdraget åter bort av den nuvarande regeringen. Avdragsrätten finns dock fortsatt kvar för a-kassan.

Flera motioner med liknande förslag har inkommit och förbundsstyrelsen har därför försökt jämkra fram en skrivning som alla kan vara nöjda med. Andemeningen i motionärens förslag är tillgodosedd inom "Trygghet genom hela livet" och tredje stycket där det nu står "Avgiften till a-kassan liksom för fackligt medlemskap bör vara avdragsgill".

Med anledning av ovanstående föreslår förbundsstyrelsen kongressen besluta att:

- Bifalla motion RäF.52
- Bifalla första att-satsen motion RäF.53
- Bifalla andra att-satsen motion RäF.53
- Bifalla motion RäF.54
- Bifalla motion RäF.55

Motion Räf.56

Motionär

Anders Bergström, avdelning 18 Eskilstuna

Politisk påverkan är vägen till makt för medlemmarna, sid 11 rad 34

Eftersom Socialdemokraterna har samarbeten med andra politiska partier så kan man öppna för att vi som fackliga kan vända oss till lite otraditionella parter för eventuellt samarbete för att påverka politiken att gå i en riktning som sammanfaller med vad vi vill.

Kongressen föreslår

1 att lägga till en ny att-sats på sidan 11:

”Att vi också bör använda andra partier och andra politiska plattformar som sammanfaller med våra sakfrågor som vi vill driva”.

Förbundsstyrelsens utlåtande över motion Räf.56

Precis som vi skriver i handlingsprogrammet så vill Handels påverka genom alla vägar vi kan för att ge makt åt våra medlemmar och ha Handels medlemmars frågor högst upp på makthavarnas dagordning.

Programmet anger vidare att detta uppnås genom facklig-politisk samverkan med Socialdemokraterna och genom politisk påverkan på andra partier. Det gör vi utifrån en medvetenhet om hur det politiska landskapet ser ut och att det krävs breda majoriteter för att få igenom politiska beslut.

Programmet anger också vikten av att påverka andra partier som har frågor som ligger nära Handels medlemmars intressen, LO-förbund och andra aktörer i civilsamhället som på olika sätt utövar makt och beslutar om samhällets utformning.

På så vis anser vi att motionärens andemening är tillgodosedd.

Med anledning av ovanstående föreslår förbundsstyrelsen kongressen besluta att:

- Besvara motionen

Motion Räf.57

Motionär

Avdelning 3 Halmstad

Bryt språkbarriären

En kollega kom fram till mig och sa: "När jag var 30 år kom jag till Sverige. Nu har jag arbetat på lagret i 20 år och när jag ser mig i spegeln idag är jag 50 år och gråhårig. Det var först nu när jag besökte läkaren för mina ryggbesvär som jag insåg hur dålig min svenska är".

Den här kollegan har drömmar om att ta sig vidare i arbetslivet, men på grund av språkbarriären vågar han inte ta steget.

Många av våra medlemmar har utländsk bakgrund och vissa har svårigheter med det svenska språket. På vissa arbetsplatser bildas grupperingar baserade på etnisk härkomst, precis som i skolorna. Detta försvårar integrationen och inlärnigen av det svenska språket och gör i förlängningen arbetarrörelsen svagare. Detta då vissa grupper inte kan ta till sig fackliga utbildningar i samma utsträckning som andra.

Det finns medlemmar som går till jobbet och pratar sitt hemspråk med kollegorna för att sedan fortsätta med hemspråket när de kommer hem till sina familjer, då de vill bevara det hos sina barn.

De som vill gå SFI hinner inte med detta pga arbetstider och familjesituation. Bristande svenska innebär stora risker i arbetslivet. Exempelvis hög risk att bli lurad av oseriösa arbetsgivare, minskad självförtroende och chans till att vidareutbilda sig eller söka nytt jobb senare i livet.

Trots att drömmar finns om ett annorlunda liv riskerar dessa medlemmar att mot sin vilja blir kvar på samma arbetsplats tills de får förslitningsskador och inte kan arbeta mer.

En del kollegor har genom åren sett det som enda alternativ att lämna Sverige i hopp om att hitta en bättre tillvaro i hemlandet eller exempelvis ett engelskspråkigt land.

Den som inte är född i Sverige har inte samma möjligheter till omställning som vi andra, ofta på grund av språkbarriären.

En del av problemet ligger i att arbetsgivaren inte tar sitt ansvar för integrationen i fördelningen av arbetet.

De medlemmar som är födda i Sverige har lättare att söka sig vidare senare i livet. De som blir kvar länge är de som har störst behov av den fackliga kampens verktyg och potentiella vinster.

Handels har ett ansvar för integrationen av arbetare och borde kunna bidra till att främja utvecklingen av svenska språket bland sina medlemmar.

Via folkbildningen har vi också ett unikt och beprövat verktyg för att möjliggöra detta.

En lyckad integration är definitivt inte uppnådd bara för att en person har blivit satt i arbete.

Vi blir ännu starkare tillsammans och skapar en större tilltro bland dessa grupper av arbetare om vi hjälper till med integrationen via språkhjälp.

Om en grupp medlemmar är svaga så är vi alla svagare. Det handlar om folkbildning.

Genom att exempelvis anordna språkcafé kan vi göra avdelningarna till en mer naturlig mötesplats och skapa starkare band till våra medlemmar.

Kongressen föreslår

1 att följande läggs till som en prioriteringspunkt på sidan 11:

”Handels kommer att verka för att arbetsgivarna tar större ansvar för integrationen av sina anställda med fokus på svenska språket”.

Förbundsstyrelsens utlåtande över motion RåF.57

Förbundsstyrelsen har tagit del av motionen och delar motionärens syn på att språkbarriärer utgör ett betydande hinder för integration och vidareutveckling, både på arbetsplatsen och i samhället. Vi är också medvetna om de svårigheter som våra medlemmar med utländsk bakgrund möter, inte minst i relation till svenska språket och de begränsningar det kan medföra i arbetslivet.

Vi vill dock tydliggöra att det inte ligger inom Handels verksamhet att fullt ut ta ansvar för dessa frågor i den omfattning motionen föreslår. Vi arbetar idag med att erbjuda kurser på olika språk och strävar efter att göra utbildningsmaterial och information tillgängliga för våra medlemmar genom att översätta texter och erbjuda stöd via folkbildning. Vi anser att det är viktigt att ge medlemmarna möjlighet att ta del av fackliga utbildningar och information på ett sätt som passar deras språkliga förutsättningar.

Att anordna språkcaféer på arbetsplatser är frågor som lämpar sig bättre för lokala initiativ på arbetsplatsen, snarare än att det blir ett förbundsansvar på central nivå. Vi är dock positiva till att avdelningar och arbetsplatser driver dessa initiativ lokalt. Vi kommer fortsätta att verka för att arbetsgivarna tar sitt ansvar i fråga om integration och språkstöd, men vi bedömer att åtgärderna som föreslås är för långtgående för att vara föremål för handlingsprogrammet.

Med anledning av ovanstående föreslår förbundsstyrelsen kongressen besluta att:

- Avslå motionen

Motion RÄF.58

Motionär

Klubbstyrelsen ICA DE Helsingborg, avdelning 6 Helsingborg

Statlig svensk vaccinfabrik

1993 beslutade den dåvarande borgerliga regeringen under Carl Bildt att lägga ner Statens bakteriologiska laboratorium, som bland annat innehöll en statlig vaccinfabrik. 2005 lades det fram ett nytt förslag om att bygga en ny vaccinfabrik i Sverige, tyvärr hann det bli ett regeringsskifte och Alliansen tillträdde. Dom ansåg att en statlig vaccinfabrik inte bar sig ekonomiskt.

Är det något som coronapandemin lärt oss är att kortsiktigt ekonomiskt tänkande rustar oss dåligt för kriser. Inte minst i våra branscher har vi märkt av hur utsatt samtiden är. Våra lagerarbetare har mer eller mindre fått ett samhällsviktigt jobb. Våra butiksarbetare är utsatta i frontlinjen dagligen. Överhuvudtaget är LO-kollektivets arbetare en av de grupper som drabbats hårdast av pandemin. För dom är det ytterst viktigt att Sverige snabbt får fram vaccin, något som hade förenklats av att vi har en egen vaccinfabrik som dels kan förse Sverige med vaccin vid säsongsinfluensor och nästa pandemi. Forskningen finns redan på plats i Sverige. Dels bör det även ligga i EU:s intresse att fler medlemsländer får fram en kapacitet att tillverka vaccin.

Kongressen föreslår

1 att på sidan 11 rad 34 skriva: "Att verka för att Sverige tar fram en tidplan för att bygga upp en statlig vaccinfabrik".

Förbundsstyrelsens utlåtande över motion RÄF.58

Coronapandemin visade med stor tydlighet behovet av samhällsberedskap och fungerande krisstrukturer, inte minst vad gäller tillgång till vaccin, skyddsutrustning och samhällsviktig personal. Handels delar motionärens uppfattning om att kortsiktigt ekonomiskt tänkande inte får styra vår beredskap i framtiden.

Däremot anser förbundsstyrelsen att frågan om att bygga en statlig vaccinfabrik är alltför specifik och snävt riktad för att omfattas av ett fackförbunds handlingsprogram och som en Handels viktigaste frågor. Vaccintillverkning är en avancerad och långsiktig uppgift som kräver samverkan mellan forskningsinstitutioner, statliga myndigheter och hälso- och sjukvårdssektorn. Det ligger därmed utanför Handels uppdrag och kompetensområde att driva just denna fråga.

I stället bör Handels fortsätta fokusera på beredskap ur ett arbetslivsperspektiv, till exempel hur samhällsviktiga arbetare skyddas vid kriser, hur anställningstrygghet och arbetsmiljö garanteras i utsatta lägen, och hur tillgången till vård och vaccin är rättvist fördelad.

**Med anledning av ovanstående föreslår
förbundsstyrelsen kongressen besluta att:**

- Avslå motionen

Motion Räf.59

Motionär

Christian Desaix, avdelning 9 Växjö

Enskild motion

Ersättning från Försäkringskassan när skolor och förskolor väljer att hålla stängt

Denna motion föreslår att föräldrar ska ha rätt till ersättning från Försäkringskassan när förskolor och skolor håller stängt, så de kan stanna hemma och ta hand om sina barn utan ekonomisk förlust.

För närvarande har föräldrar inte rätt till ersättning från Försäkringskassan om förskolan eller skolan är stängd, vilket kan skapa ekonomiska svårigheter för familjer. Inte minst för ensamstående föräldrar, som då stannar hemma från sitt arbete utan betalning för att ta hand om sina barn. Ibland håller skolor och förskolor stängt över en veckas tid.

Föräldrar bör inte behöva välja mellan förlorad inkomst och ta hand om sina barn när förskolan är stängd. En sådan ersättning skulle bidra till minskad stress och ekonomisk osäkerhet för familjer. Andra länder har liknande system som stödjer föräldrar i dessa situationer.

Genom att införa denna ersättning kan vi stödja familjer och säkerställa att föräldrar kan ta hand om sina barn utan att drabbas ekonomiskt. Jag uppmanar kongressen att bifalla denna motion.

Kongressen föreslår

- 1** att besluta att verka för att införa en rätt till ersättning från Försäkringskassan när förskolor och skolor håller stängt.
- 2** att besluta att utreda de ekonomiska och sociala effekterna av en sådan ersättning.
- 3** att Handels driver frågan om att man kan söka ersättning för när förskolan/skolan håller stängt.

Förbundsstyrelsens utlåtande över motion Räf.59

Förbundsstyrelsen har stor förståelse för utmaningen att kombinera arbetsliv och föräldraskap, särskilt för ensamstående eller familjer utan starkt nätverk.

Skolans och förskolans öppettider regleras kommunalt, inte nationellt. Enligt Skolverkets hemsida ska kommunen erbjuda föräldrarna till ett barn på förskola ett godtagbart alternativ under de aktuella dagarna som förskolan håller stäng på grund av t.ex. planeringsdag (Rätt till förskola - Skolverket). Samma skyldigheter gäller för grundskolan, då kommunen ska erbjuda fritids eller liknande de dagar skolan håller stängt av samma anledning. Kommunen är enligt lagen skyldig att organisera alternativa lösningar för omsorg (se Skollagen 2010:800 och skollagen 14 kap. 7 §).

Att föreslå en statlig ersättning för något som faller under kommunal kompetens skulle kräva ett omfattande omtag i ansvarsfördelningen mellan stat och kommun. Det är en större systemfråga än vad Handels som fackförbund har möjlighet att driva inom ramen för vår uppgift.

Vi arbetar redan aktivt för en familjepolitik som fungerar för arbetare som inte arbetar kontorsarbetstider och som ofta har obekväma arbetstider, deltidsanställningar och liten marginal att hantera oförutsedda situationer. Vårt fokus är därför kring att öka tillgången till barnomsorg även kvällar och helger och verka för rimliga arbetsvillkor som gör det möjligt att kombinera arbete och ansvar för barn.

Detta finns uttryckt i handlingsprogrammet och förbundsstyrelsen anser därför att den befintliga texten är fullt tillräcklig. Det motionären föreslår är förslag till förbundets prioriteringar. Här delar förbundsstyrelsen inte uppfattningen om att det motionären föreslår ska prioriteras av förbundet.

***Med anledning av ovanstående föreslår
förbundsstyrelsen kongressen besluta att:***

- Avslå första att-satsen
- Avslå andra att-satsen
- Avslå tredje att-satsen

Vi är Handels

Tillsammans tar vi kampen

**Handels kongress
2025**

Handels